

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР ЖӘНЕ
ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ МИНИСТРЛІГІ

"EURASIAN GHG MANAGEMENT" ЖШС

ЕСЕП

**Тақырыбы: «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОЗОН ҚАБАТЫН
ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ВЕНА КОНВЕНЦИЯСЫНЫҢ ТАЛАПТАРЫН
ОРЫНДАУ ТУРАЛЫ БАЯНДАМАҒА ДАЙЫНДЫҚ»**

"Eurasian GHG Management"

ЖШС директоры

О.А. Никифоров

Нұр-Сұлтан қ.
2020 ж.

ОРЫНДАУШЫЛАРДЫҢ ТІЗІМІ

Тақырып жетекшісі: ВВО

басшысы "Eurasian GHG

Management" ЖШС,

биология ғылымдарының

кандидаты

_____

(қолы, күні)

Л.В. Шабанова

"Eurasian GHG Management"

ЖШС сарапшысы

_____

(қолы, күні)

Е.С. Никифорова

Аудармашы

(Қазақ тілі)

_____

(қолы, күні)

А.Ж.Келдиар

Аудармашы

(Ағылшын тілі)

_____

(қолы, күні)

А.О. Никифоров

МАЗМҰНЫ

Анықтамалар, белгілер және қысқартулар	4
кіріспе	5
1 Жалпы ережелер	7
2 Қазақстанның озон қабатының жай-күйіне ғылыми зерттеу нәтижелеріне шолу	10
3 Қазақстанда озонды бұзатын заттарды тұтыну және өндірістік қуаттар	14
4 Қазақстан Республикасына қатысты Вена конвенциясы тараптары кеңестерінің соңғы шешімдерін талдау	25
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	29
1 қосымша. Вена конвенциясы	40
2 қосымша. Озонқабатын қорғау туралы Вена конвенциясы Тараптары конференциясының он бірінші кеңесінің шешімдері (2017 жыл) (орыс және ағылшын тілдерінде)	

АНЫҚТАМАЛАР, БЕЛГІЛЕР ЖӘНЕ ҚЫСҚАРТУЛАР

Осы баяндамада Қазақстан Республикасында Озонқабатын қорғау туралы Вена конвенциясының талаптарын орындау бойынша (бұдан әрі – баяндама) мынадай белгілер, қысқартулар және химиялық символдар қолданылады:

ГБФУ	Гидробромфторкөміртек
ГФУ	гидрофторкөміртек
ГХФУ	гидрохлорфторкөміртек
ОБЗ	озонды бұзатын заттар
ОБҚК	озонды бұзатын қабілеттілік коэффициенті
СЭҚТН	сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасы
ХФУ	хлорфторкөміртек
DU	Добсон бірлігі (Dobson Unit)— жер бетінің шаршы сантиметріне $2,69 \cdot 10^{16}$ озон молекулаларына немесе шаршы метрге 0,447 миллимолға сәйкес келетін жер атмосферасындағы озон мөлшерін өлшеу бірлігі
ОБҚ	озонды бақылау құралдары
CO ₂	көмір қышқыл газы

КІРІСПЕ

1970 жылдардың ортасында ғалымдар адам шығаратын кейбір химиялық заттар стратосфералық Озонқабатының сарқылуына әкелуі мүмкін екенін анықтады. Жер бетіне ультракүлгін сәулеленудің жоғарылауы нәтижесінде тері қатерлі ісігі мен көздің катаракта аурулары санының өсуі байқалады. Ультракүлгін сәулелер табиғи экожүйелердің, оның ішінде планктонның жағдайына теріс әсер етеді, ауылшаруашылық алқаптарының өнімділігін төмендетеді..

Мониторинг станциялары атмосферадағы озонды бұзатын заттардың (бұдан әрі - ОБЗ) құрамы үнемі ұлғаятынын көрсетті. Бұл тенденциялар аэрозольдық спрейлерге арналған хлорфторкөміртектер (CFC), пропелленттер, салқындату және ауаны баптау, көбікті үрлеу, өнеркәсіптік тазарту сияқты химиялық заттарды өндіру мен қолданудың артуымен байланысты болды. Зертханалық өлшеулермен ғалымдар атмосфералық озонның жойылуына қатысатын химиялық реакцияларды зерттейді. Қазіргі уақытта атмосфераның компьютерлік модельдері озон қабатының бұзылу процестерін модельдеу үшін кеңінен қолданылады және атмосферадағы озон қабатын бұзатын заттардың концентрациясын сақтай отырып, оның жоғарылауы немесе төмендеуі кезінде озон қабатының жай-күйінің нұсқаларын болжайды.

Озонқабатын бақылау озон қабатының сарқылуы координаттар жүйесіндегі аумақтардың орналасуымен (аумақтардың кендігімен) байланысты екенін көрсетті. Озонның ең ауыр және күтпеген жоғалуы Антарктидада тіркелді, оның үстіндегі озон қабатының сарқылуы әр көктемде қайталанады. Полюстерден озонның едәуір жоғалуы әдетте «озон тесігі» деп аталады, өйткені озон қабатының сарқылуы үлкен мөлшерге жетеді және нақты локализацияға ие. Озон қабатының сарқылуы Арктика, Солтүстік және Оңтүстік орта ендік сияқты жер шарының басқа аймақтарында да байқалды.

Әлемнің көптеген ғалымдарының ғылыми-зерттеу жұмыстары озон

кабатын бұзу процесі туралы кең және берік ғылыми түсінік алуға мүмкіндік берді. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, ең күшті ОБЗ шығарындыларының өсуімен және олардың атмосферадағы концентрациясының жоғарылауымен озон қабаты одан да көп сарқылатын болады.

Әлемдік экономикадан ОБЗ эмиссиясының өсуі есебінен озонның жойылуының ұлғаю қаупіне жауап ретінде әлем үкіметтері озон қабатын қорғау үшін негіз болатын Вена конвенциясын қабылдады. Екі жылдан кейін ХВК және басқа да ОБЗ - Монреальдағы озонды бұзатын заттардың өндірісі мен тұтынылуын бақылауға арналған халықаралық келісім қабылданды. Монреаль хаттамасын және оған түзетулерді кеңінен сақтау нәтижесінде, сондай-ақ ХВК ауыстыру үшін «озон қауіпсіз» алмастырғыштарды өнеркәсіптік әзірлеу, ОБЗ жалпы жаһандық жинақталуы атмосферада баяулады және төмендей бастады.

ХФК ауыстыру екі кезеңде жүргізілді: біріншісі ХФК - мен салыстырғанда озон қабатына едәуір аз зиян келтіретін гидрохлорфторкөміртекттерді (ГХФК) пайдалану есебінен, ал екінші кезең озонға зиян келтірмейтін гидрофторкөміртекттерді (ГФК) енгізу.

Монреаль хаттамасының талаптарын үнемі сақтай отырып, 21 ғасырдың ортасына қарай озон қабатын едәуір қалпына келтіру күтілуде.

Озон мен климат бір-бірімен байланысты, өйткені ОРV және олардың алмастырғыштары (озонның өзі сияқты) климаттың өзгеруіне ықпал ететін парниктік газдар болып табылады. Сондықтан қазіргі уақытта Конвенция елдері/тараптары алдында ОБЗ алмастырғыштарын одан әрі жаңғырту және жаһандық жылынудың неғұрлым төмен әлеуетіне ие болатын компоненттерді (бұдан әрі – ЖМӨ) әзірлеу туралы мәселе туындайды. Елдердің жетістіктерінің нәтижелері ұлттық баяндамаларда есептілікке сәйкес ұсынылады және Вена конвенциясы тараптарының конференциясында және оның хаттамаларында талқыланады.

Техникалық тапсырмаға сәйкес озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясының талаптарын орындау жөніндегі Қазақстан Республикасының Ұлттық баяндамасы шеңберінде:

Қазақстан бойынша озон қабатының жай-күйін және оның серпінін, сондай-ақ Озонқабатының сарқылуының адам денсаулығына, қоршаған орта мен климатқа әсеріне ғылыми зерттеу нәтижелеріне шолу әзірленді.

Экономика секторлары бойынша озонды бұзатын заттарды тұтыну және өндірістік қуаттар туралы ақпарат дайындалды.

Қазақстан Республикасына қатысты Озонқабатын қорғау туралы Вена конвенциясы тараптары конференциясында қабылданған шешімдерін талдауды қамтитын 2017 жылғы Озонқабатын қорғау туралы Вена конвенциясы Тараптары конференциясының он бірінші кеңесінің шешімдеріне шолу ұсынылды.

Қазақстанда озонды бұзатын заттарды тұтыну көлемі және оның өзгеру серпіні туралы ақпарат дайындалды.

1 Жалпы ережелер

1985 жылғы Озонқабатын қорғау туралы Вена конвенциясы¹ (бұдан әрі-Вена конвенциясы) адам денсаулығы мен қоршаған ортаны озон қабатының сарқылу қаупінен қорғау үшін қабылданды. Вена конвенциясының мәтіні осы баяндаманың 1-қосымшасында келтірілген.

Вена конвенциясы тараптарды ғылыми зерттеулер мен бақылаулар саласындағы ынтымақтастыққа озон қабатының жай-күйінің өзгеруіне қолайсыз әсер ететін адам қызметін бақылау, шектеу, қысқарту немесе болдырмау үшін тиісті заңнамалық немесе әкімшілік шаралар қабылдауға шақырады.

Бұл келісім көптеген тараптармен келісілген қағидалар баяндалған

---

¹ Қазақстан Республикасының Озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясына қосылуы туралы. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 30 қазандағы N 177-І Заңы

негіздемелік конвенция болып табылады, олар елдерге Озонқабатын қорғау үшін бақылау шараларын ерікті негізде жүзеге асыруды ұсынады.

Қазақстан Вена конвенциясына 1997 жылы қосылды .

Қатысушы елдер зерттеулер мен жүйелі бақылауларды, сондай-ақ қаржылық және әкімшілік мәселелерді қоса алғанда, маңызды мәселелер бойынша шешімдер қабылдау үшін үш жылда бір рет кездеседі, 2017 жылғы қарашада тараптар конференцияларының он бірінші мәжілісі өткізілді.

Вена конвенциясын дамыту үшін Монреаль хаттамасы және оған түзетулер (Лондон, Копенгаген, Монреаль, Пекин және Кигали түзетулері) қабылданды.

Қазақстан Монреаль хаттамасына² 1998 жылы, Лондон түзетуіне 2001 жылы³, Копенгаген және Монреаль түзетулеріне 2011 жылы қосылды⁴, 2014 жылы Пекин түзетуін ратификациялады⁵ және қазіргі уақытта Монреаль хаттамасына Кигали түзетуін қабылдау үшін материалдар дайындауда.

Экологиялық кодекске⁶ сәйкес қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган - экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі Вена конвенциясының ережелерін іске асыруға жауапты болып табылады. Озонды бұзатын заттарды тұтынудың мемлекеттік кадастрын жүргізуді ұйымдастырушы (17-бап), озонды бұзатын заттарды тұтынуды есепке алу тәртібін, озонды бұзатын заттарды пайдалана отырып жұмыстар жүргізуге, құрамында озонды бұзатын заттар бар жабдықтарды жөндеуге,

---

² Озонқабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына Қазақстан Республикасының қосылуы туралы. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 30 қазандағы N 176 Заңы

³ Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуге Қазақстан Республикасының қосылуы туралы Лондон, 1990 жылғы 27-29 маусым. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 7 мамырдағы N 191 Заңы

⁴ 1992 жылғы 23-25 қарашада Копенгагенде қабылданған озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді және 1997 жылғы 15-17 қыркүйекте Монреальда қабылданған озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы. Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 6 сәуірдегі № 426-IV Заңы

⁵ 1999 жылғы 3 желтоқсанда Пекинде қабылданған Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы. Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 23 сәуірдегі № 198-V ҚРЗ

⁶ Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы № 212 Кодексі.

монтаждауға, оларға қызмет көрсетуге рұқсат беру тәртібін белгілейтін, жердің Озонқабатын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының климатының өзгеруі саласындағы халықаралық шарттарын іске асыруды жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасында жердің Озонқабатының жай-күйін бақылауды «Казгидромет» РМК метеорологиялық қызметі жүзеге асырады. Метеорологиялық қызметтің бақылау деректері нақты уақыт режимінде, ауа райы болжамдарын және қолайсыз метеорологиялық жағдайлар туралы ескертулерді дайындау үшін, климатты зерттеу үшін, гидрология және ауыл шаруашылығы метеорологиясы мақсаттары үшін ауа райына тәуелді экономика салаларының ағымдағы қызметінде және метеорология және климатология саласында ғылыми зерттеулер жүргізу үшін пайдаланылады.

Озонқабатына мониторингті 5 метеорологиялық станция жүргізеді. Бақылау нәтижелері Воейкова атындағы, бас геофизикалық обсерваторияға, содан кейін Канаданың Торонто қаласындағы озонды зерттеу және бақылау жөніндегі Дүниежүзілік метеорологиялық ұйымға беріледі.

Қазақстан Республикасының үстіндегі Озонқабатының жай-күйі туралы ақпаратқа жұртшылықтың қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін «Казгидромет» РМК өз сайтында⁷ мамырдан қазанға дейін ультракүлгін радиация индексі болжамының апта сайынғы бюллетенін жариялайды, бюллетеннің мысалы 1-суретте келтірілген.

Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы»⁸ ШЖҚ РМК экологиялық ақпараттың мемлекеттік қоры қоршаған ортаны қорғауға байланысты, оның ішінде ОБЗ тұтынуына байланысты басқарушылық, өндірістік, ғылыми міндеттерді шешу кезінде

---

⁷ <https://www.kazhydromet.kz/>

⁸ <http://ecogofond.kz/gosudarstvennyj-fond-jekologicheskoy-informacii/o-gfjei/>

тиімді пайдалану үшін экологиялық ақпаратты жинауды, сақтауды, өңдеуді (есепке алу және жүйелеу), сондай-ақ қағаз, электрондық, дыбыс-бейне немесе өзге де нысандарда таратуды жүзеге асырады.

Сурет.1

Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қазақстан Республикасы табиғи ресурстарының мемлекеттік кадастрлары»⁹ электрондық ресурсында Қазақстанның ақпаратын ғана емес, озон қабатының жай-күйіне әсер ететін ластану көздерін оқшаулауды қоса алғанда, ұлттық атластардың түрлі модельдерін де табуға болады.

2. Озон қабатының жай-күйінің ғылыми зерттеу нәтижелеріне шолу

2018 жылы Монреаль хаттамасында көзделген халықаралық шараларды іске асыру нәтижесінде озонды жоюды ғылыми бағалау бойынша озонды зерттеу және мониторингілеу жөніндегі Дүниежүзілік

⁹ <https://ecokadastr.kz/>

метеорологиялық ұйымның жобасы жүзеге асырылды¹⁰.

Зерттеулер нәтижесінде іс-шаралардың орындалуы анықталды

Монреаль хаттамасы және оның түзетулері атмосферадағы озонды бұзатын заттардың (бұдан әрі – ОБЗ) санын шектеуде тиімді болды. Вена конвенциясы қабылданған жылы табиғи өзгергіштік аясында озон қабатының сарқылу сигналы ең айқын болған Антарктика мен стратосфераның жоғарғы қабаттарында қазіргі уақытта қалпына келтіру белгілері байқалады.

Монреаль хаттамасының талаптарын елдер / жан-жақты жаппай жүзеге асырмай, 2011 жылы Арктикада терең озон тесігі пайда болуы мүмкін, ал Арктикадағы кіші озон тесіктері кең таралған болар еді. 2010/2011 жж арктикалық қыс стратосферадағы ерекше тұрақты төмен температурамен сипатталды, бұл озонның қатты химиялық жойылуына әкелді. 2011 жылғы наурызда озон қабатын бақылаудың спутниктік бақылаулары (ОМП) озон мөлшері жоғары аудандармен қоршалған төмен озон аймағын көрсетеді.

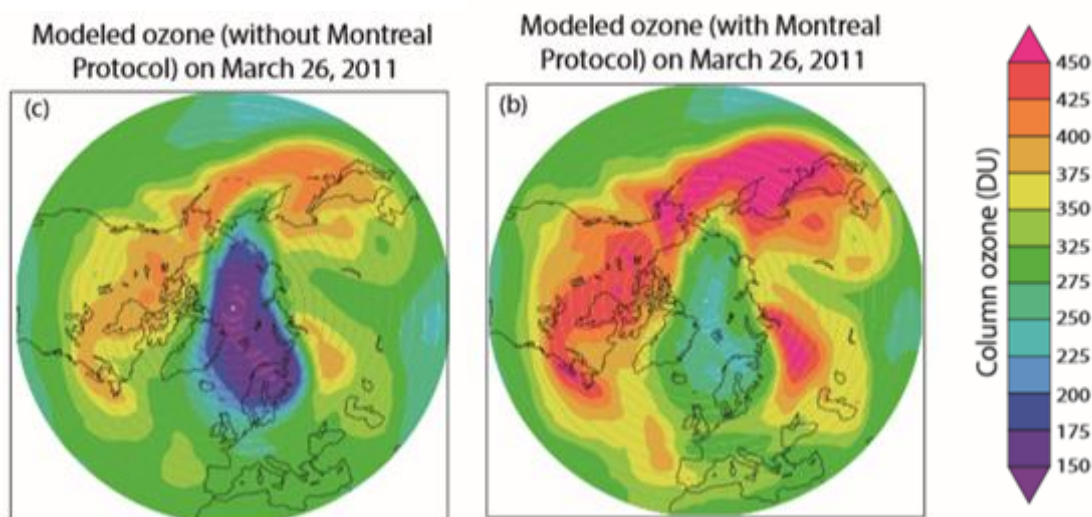
2-суретте атмосферада ОБЗ эмиссиясын азайту жөніндегі Монреаль хаттамасының талаптары сақталмаған жағдайда озон тесігінің дамуының болжамды моделі көрсетілген. Суреттен көріп отырғанымыздай, Қазақстан бұл жағдайда озонның құрамы бойынша 275-300 DU (Добсон бірлігі) шегінде, яғни толығымен дерлік оттегімен сіңірілетін, тотығу мен тері қатерлі ісігін тудыратын диапазонда (280 DU дейін) жасыл аймақта болатын еді.

3-суретте хаттаманың барлық тараптары Монреаль хаттамасының талаптарын орындаған кезде озон тесігінің даму моделі көрсетілген. Суреттен көрініп тұрғандай, Қазақстан бұл жағдайда 350-450 DU шегінде озонның құрамына тең келетін сары-қызыл аймаққа өтеді, ол (315 DU-дан жоғары) көзге көрінетін жарыққа жақын (400-700 нм) және іс жүзінде

---

¹⁰ Scientific Assessment of Ozone Depletion: 2018 Assessment. World Meteorological Organization United Nations Environment Programme National Oceanic and Atmospheric Administration National Aeronautics and Space Administration European Commission. Co-chairs David W. Fahey Paul A. Newman John A. Pyle Bonfils Safari

сіңірілмейді, адамдарға мұндай зиянды әсер етпейді.

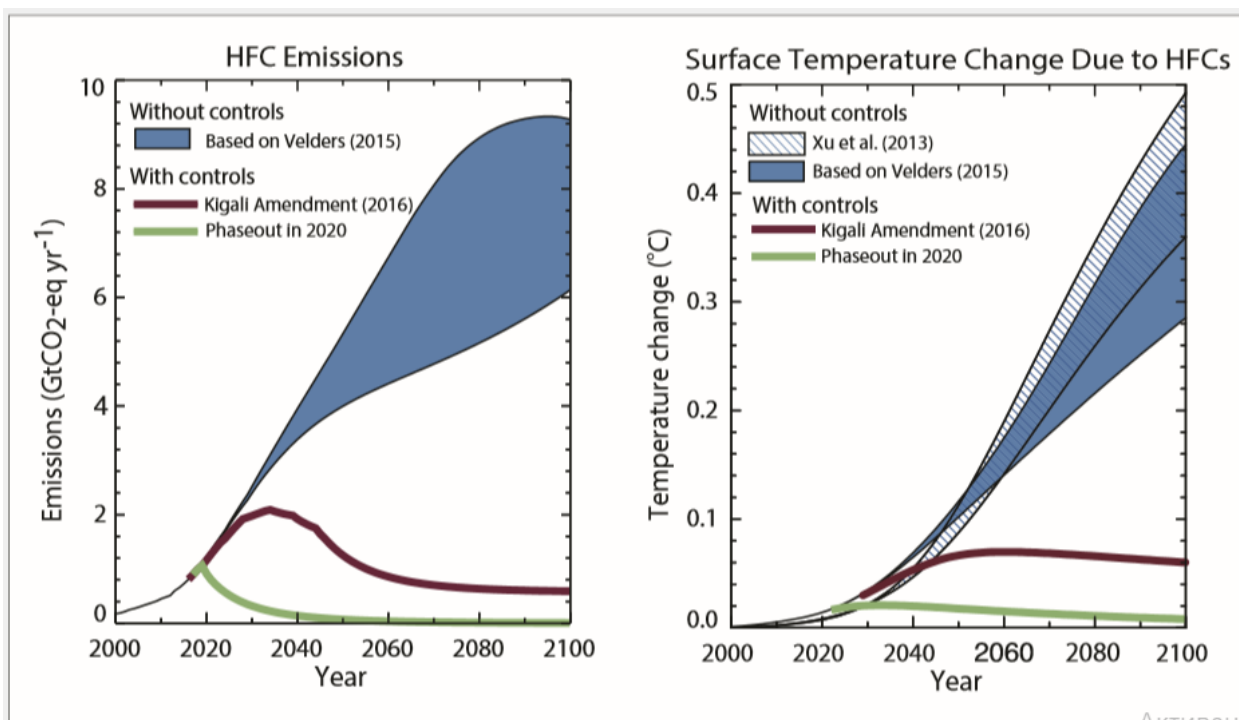
2 сурет

3 сурет

Озонды зерттеу және бақылау жөніндегі Дүниежүзілік метеорологиялық ұйымның мәліметіне сәйкес, 10 Вена конвенциясын, Монреаль хаттамасын және оған түзетулерді одан әрі қолдау тікелей ультракүлгін сәулелердің теріс әсерінің төмендеуіне ғана емес, сонымен қатар климаттың өзгеруі жағдайында өте маңызды фактор болып табылатын планетадағы жалпы температураның төмендеуіне әкеледі деген қорытынды жасалды.

Сол зерттеулер аясында көптеген тыйым салынған газдардың орнына қолданылатын гидрофторкөміртектің парниктік газ шығарындыларының әсері зерттелді. Ең көп қолданылатын 22 ГФК ғаламдық жылынуға орташа CO_2 әсерінен шамамен 2500 есе көп. МФК шығарындылары 2012 жылдан бастап 2016 жылға дейін 23% - ға ұлғайды.

4 және 5-суреттерде жаһандық ГФК сценарийлері ГФК жаһандық бақылауынсыз және Кигали түзетулерін толық сақтай отырып көрсетілген.

4.сурет

5.сурет

4-сурет-ГФК шығарындылары бақылаусыз (қою көк ілмегі), 2020 жылы жаһандық ГФК өндірісі толық тоқтатылған кезде (жасыл жолақ) және елдер Кигали түзетуінде көзделген шараларды жүзеге асырған кезде (қоңыр жолақ) ГФК (CO₂ баламасында).

5-сурет-салыстыру үшін, 3-суреттегідей сценарийлер мен түстерге сәйкес барлық парниктік газдардан ғаламдық беткі температураның өзгеруі келтірілген.

Кигали түзетуі жаһандық жылынудың жоғары әлеуеті бар ГФК-ны келесі 30 жыл ішінде базалық деңгейден 80 пайыздан (CO₂ баламасында) кезең-кезеңімен қысқартуды талап етеді. Бұл ғасырдың аяғында 0,4 ° C жаһандық жылынудан аулақ болады.

ГФҚ ауыстыру салқындатқыш жабдықтың энергия тиімділігін 10-50 пайызға арттыруға мүмкіндік береді, бұл тұтынушылар мен кәсіпорындар үшін электр энергиясының шығындарын айтарлықтай төмендетеді.

ОБЗ әсерінен озон қабатын айтарлықтай қалпына келтіру, болжам бойынша, бүкіл әлемде Монреаль хаттамасы сақталған жағдайда, осы ғасырдың ортасында болады. Алдағы онжылдықтарда бүкіл әлемде ОБЗ деңгейі төмендеген сайын, озон қабатының эволюциясы парниктік

газдардың болашағы мен климаттың өзгеруіне байланысты болады.

Қазақстан басқа елдермен салыстырғанда үлкен аумақты алып жатыр, озон тесігі орналасқан Арктикалық аймаққа салыстырмалы түрде жақын орналасқан, Қазақстан аумағында ғарыш аймағы бар, сондықтан озон қабатының жақсы жай-күйі ел үшін өте маңызды және Кигали түзетуінің қабылдануы Қазақстанның және жалпы планетадағы климаттың озон қабатын жақсартуға үлес қосады.

«Жасыл экономикаға»¹¹ көшу жөніндегі тұжырымдама шеңберінде қоршаған ортаға теріс әсер етпейтін орнықты, «жасыл» технологияларды әзірлеу бойынша, сондай-ақ Еуропалық Одақ стандарттарына жақындатылған ластаушы заттардың шығарындыларын басқару жөніндегі стандарттарды әзірлеу және енгізу қажеттілігі белгіленді.

Қоршаған ортаның ластануын кешенді бақылау және алдын алу жөніндегі Еуропалық бюро (IPPC BUREAU - <http://eippcb.jrc.es/reference>) құрамында ОБЗ бар өнімді рекуперациялауды қамтитын ең озық қолжетімді технологиялар¹² тізбесі әзірленді және үнемі толықтырылып отырады.

3.Қазақстанда озонды бұзатын заттарды тұтыну және өндірістік қуаттар

Озон қабатын бұзатын қосылыстарға хлорфторкөміртектер (ХФК), тетрахлорметан, трихлорметан, галлондар, гидрохлорфторкөміртектер (ГФК), гидробромфторкөміртектер (ГФК), бромхлорметан, бромды метил жатады. 2015 жылдан бастап Қазақстанда метилбромидті тұтыну тоқтатылды, бромхлорметан 2014 жылдан бастап қолданылмайды. ГХФК тұтыну 2014 жылдан бастап өндірісте, техникалық қызмет көрсету немесе жөндеу кезінде, өнім мен жабдықты қосымша құю операцияларын қоса

¹¹ Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшуі жөніндегі тұжырымдама туралы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы № 577 Жарлығы

¹² "Ең озық қолжетімді технологиялар тізбесін бекіту туралы". Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 28 қарашадағы № 155 бұйрығы

алғанда, не өзге де технологиялық процестерде озонды бұзатын заттарды тұтынуды реттеу жөніндегі нормативтік актілердің талаптарына сәйкес жыл сайын қысқартылады^{6, 13}.

ГФК ауа температурасын реттейтін ауаны конденсациялауға арналған жабдықта және тоңазытқыш қондырғыларда кездеседі.

Қазақстанда құрылыста оқшаулау үшін пайдаланылатын полиуретанды көбік өндіру бойынша қуаттар бар, мысалы, «KAZPOLIMER-LTD» ЖШС өндірістік компаниясы Қазақстан нарығында 2012 жылдан бастап полиуретанды өнім шығарады және осы салада Батыс Қазақстанның полиуретанды бұйымдарын өндіру саласындағы көшбасшылардың бірі болып табылады.

Дегенмен, Қазақстанда полиуретанды көбіктерге үлкен сұраныс бұл өнімнің еуропалық өндірушілерден ғана емес, қытай мен Ресейден де импортының артуына алып келеді. Көптеген жеке жұмсақ көбік өндірушілері пайда болды, олар шетелде көбік өндіру үшін компоненттерді сатып алады, ал өнімдерді өздігінен алу және қалыптау жергілікті өндірістерде жүзеге асырылады. Қазақстандағы ОБЗ-ның ірі тұтынушылары-салқындату және ауа баптау жүйелеріне май құю үшін заттар пайдаланылатын салқындату секторы және КП-дан оқшаулау материалдары үй-жайлар мен инженерлік құрылыстарды оқшаулау үшін қолданылатын құрылыс секторы. Өнеркәсіптік тоңазытқыш жүйелерінде машиналар мен жабдықтарды салқындату үшін және өндіріс процесінде еріткіштер ретінде реттелетін заттар қолданылатын металлургия және химия өнеркәсібі кәсіпорындары бар. Қазақстанның тамақ өнеркәсібі ет-сүт, балық, алкогольсіз, кондитерлік және нан пісіру өнімдерін өндіру кезінде салқындату жүйелеріне май құю үшін ОБЗ-ны да пайдаланады.

Қазақстанда көліктік тоңазытқыш жабдықтары, оның ішінде вагон-рефрижераторлар, автомобильдік тоңазытқыш қондырғылар, тоңазытқыш

---

¹³ 2016 жылдан бастап 2019 жылға дейінгі кезеңге озонды бұзатын заттарды тұтыну лимиттерін (квоталарын) бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 4 ақпандағы № 35 бұйрығы

вагондар және жолаушылар вагондарындағы кондиционерлер кеңінен қолданылады. Осы сектордағы реттелетін заттардың ең ірі тұтынушысы «Қазақстан темір жолы «Ұлттық компаниясы» Акционерлік қоғамы болып табылады.

4 климаттық аймақта орналасқан республиканың географиялық жағдайы жаз мезгілінде кондиционерлерді пайдалануды талап етеді. Олар әкімшілік ғимараттарда, ауруханаларда, мектептерде, дүкендерде, өнеркәсіптік кәсіпорындарда және көліктің кейбір түрлерінде қолданылады. Отбасыларда температурасы реттелетін жеке кондиционерлерді қолдану кең таралған.

Ыңғайлы жағдай жасау үшін ұйымдар, қонақ үйлер, әкімшілік ғимараттар, әуежайлар, мұражайлар мен өнеркәсіптік кәсіпорындар, супермаркеттер орталықтандырылған ауа баптау жүйелерін пайдаланады. Ауаны баптау жүйелері үшін ОБЗ пайдаланатын тұтынушылар телекоммуникациялық компаниялар болып табылады. Қазақстандағы барлық дерлік кәсіпорындарда, ұйымдарда және миллиондаған отбасыларда Ресейден, Белоруссиядан, Украинадан, Корея Республикасынан және басқа елдерден импортталған, сондай-ақ Қазақстанда жиналған тоңазытқыштар бар.

Жол құрылысы секторында озон қабатының жай-күйіне де, атмосферадағы парниктік газдардың көтерілуіне де әсер етуі және құрамында мұнайы бар жол компоненттерінің еріткіштері қолданылуы мүмкін, сондықтан осы сектор үшін осы бағыт бойынша автомобиль жолдары саласындағы ең озық қолжетімді технологияларды пайдалануға бағытталған орнықты даму қағидалары бойынша ұсынымдар қабылданды¹⁴.

Тұрмыстық және коммерциялық тоңазытқыштарды жөндеу секторында жеке кәсіпкерлер жұмыс істейді. Тұрмыстық және

---

¹⁴ Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Автомобиль жолдары комитеті Төрағасының 2017 жылғы 26 желтоқсандағы №177 "жол-көлік инфрақұрылымын тұрақты дамытудың жасыл қағидаттары "нормативтік-техникалық құжатын бекіту туралы"бұйрығы. ҚР Ұ 218-137-2017

коммерциялық тоңазытқыштарды жөндеу мен қызмет көрсетуді дербес жүзеге асыратын бейресми сектор да бар.

1996 жылдан бастап «Техол» өнеркәсіптік тоңазытқыштар зауыты (Теміртау қ.) өнеркәсіптік тоңазытқыштарды шығарды. Қазіргі уақытта зауыт көкөніс қоймаларына арналған өндірістік тоңазытқыштарды, сот-медициналық және патологоанатомиялық мекемелерге арналған арнайы тоңазытқыш камераларды құрастырумен айналысады. Тұрмыстық және коммерциялық тоңазытқыштарды жөндеу секторында жеке кәсіпкерлер жұмыс істейді. Тұрмыстық және коммерциялық тоңазытқыштарды жөндеу мен қызмет көрсетуді дербес жүзеге асыратын бейресми сектор да бар.

Аталған салқындатқыш жабдықтың көп бөлігі Монреаль хаттамасына Кигали түзетуімен реттелетін заттардың қатарына кіретін ГХФУ-22, ГФУ-134а, ГХФК-141b немесе ГХФК-225 реагенті ретінде пайдаланады және олар бойынша пайдаланудан біртіндеп шығару шараларын қабылдау талап етіледі.

Озонқабатының жай-күйіне әсер ететін химиялық өнімдер шығаратын барлық дерлік өнеркәсіптік кәсіпорындар экологиялық қауіпті өндірістер¹⁵ тізбесіне енгізілген және олардың қоршаған ортаға әсерін шектейтін осындай кәсіпорындар үшін белгіленген бірқатар нормативтік талаптарды сақтауға міндетті. Бірақ өнеркәсіптік кәсіпорындардан басқа сервистік және сауда ұйымдарының үлкен секторы бар, олар да ОБЗ тұтынуына ықпал етеді, бірақ экологиялық қауіпті өндірістердің қатарына және экологиялық заңнама талаптарының сақталуындағы мемлекеттік қадағалауға жатпайды. Б статистикалық деректеріне сәйкес-04-04-Г (2019) «Қазақстан Республикасы өнеркәсіптік жұмысының негізгі көрсеткіштері. 2019 Основные показатели работы промышленности Республики Казахстан. 2019»¹⁶ құрамында ГФҚ бар жабдық өндірісі 2019 жылы 15510 бірлік тоңазытқыш жабдығын, ауаны кондициялауға арналған жабдықты

---

¹⁵ Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 21 қаңтардағы №27 бұйрығы "Шаруашылық және өзге де қызметтің экологиялық қауіпті түрлерінің тізбесін бекіту туралы"

¹⁶ <https://stat.gov.kz/official/industry/151/statistic/6>

және жылу алмасу құрылғыларын құрады.

Кеден одағына кірмейтін елдерден құрамында МФК бар жабдықтардың импорты мен экспорты «Рұқсаттар және хабарламалар туралы»¹⁷ Заңның талаптарына және Монреаль хаттамасына² 4-түзетудің талаптарына сәйкес қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган беретін лицензиялар негізінде жүзеге асырылады. Кеден одағына кіретін елдер үшін озонды бұзатын заттарды өткізу келісім негізінде жүзеге асырылады¹⁸.

2019 жылы ГФК болуы мүмкін жабдықтың тауар айналымы туралы ақпарат 2-кестеде келтірілген.

Вена конвенциясын одан әрі іске асыру үшін Қазақстан Республикасы озон қабатын бұзатын заттар бойынша жаңа лимиттер енгізді¹⁹, олар озонды бұзатын заттарды тұтынудан біртіндеп бас тартуды көздейді. 1-кестеде озонды бұзатын заттарды тұтынудың 2020 жылдан бастап 2025 жылға дейінгі кезеңге арналған лимиттері берілген.

1 кесте.

Озонды бұзатын заттарды тұтынудың белгіленген лимиттері

жылдар	Лимиттар, тонн
2020	57
2021	37
2022	4,5
2023	4,5
2024	4,5
2025	0

Лимиттердің сандары үшінші елдермен саудада Еуразиялық

¹⁷ Рұқсаттар және хабарламалар туралы. Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 16 мамырдағы № 202-V ҚРЗ.

¹⁸ Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің өзара саудасын жүзеге асыру кезінде озонды бұзатын заттар мен құрамында солар бар өнімдерді өткізу және озонды бұзатын заттарды есепке алу туралы келісімді және 2015 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің өзара саудасын жүзеге асыру кезінде озонды бұзатын заттар мен құрамында солар бар өнімдерді өткізу және озонды бұзатын заттарды есепке алу туралы келісімге Қырғыз Республикасының қосылуы туралы хаттаманы ратификациялау туралы. Қазақстан Республикасының Заңы 2018 жылғы 25 желтоқсандағы № 201-VI ҚРЗ

¹⁹ 2020 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңге озонды бұзатын заттарды тұтыну лимиттерін (квоталарын) бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің 2020 жылғы 18 мамырдағы № 109 бұйрығы

экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің әкелуіне немесе әкетуіне рұқсат беру тәртібі қолданылатын тауарлардың бірыңғай тізбесіндегі²⁰ (2 – кесте) тізімде көрсетілген заттарға жатады және озон қабатын бұзатын заттар бойынша Монреаль хаттамасы тараптары Кеңесінің шешіміне сәйкес белгіленген (№ XXIX/14, 2017 жыл)²¹.

2 кесте.

ЕАЭО кедендік аумағына әкелуге тыйым салу Белгіленген тауарлардың бірыңғай тізбесінің с тізімі

Тауардың атауы			Код ТН ВЭД ЕАЭС
Заттар	Атауы		
II топ			
CHFB ₂	(ГБФУ-21В2)	фтордибромметан	одан 2903 79 300 0
CHF ₂ Br	(ГБФУ-22В1)	дифторбромметан	одан 2903 79 300 0
CH ₂ FBr	(ГБФУ-31В1)	фторбромметан	одан 2903 79 300 0
C ₂ HFBr ₄	(ГБФУ-21В4)	фтортетрабромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ HF ₂ Br ₃	(ГБФУ-23В3)	дифтортрибромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ HF ₃ Br ₂	(ГБФУ-23В2)	трифтордибромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ HF ₄ Br	(ГБФУ-24В1)	тетрафторбромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₂ FBr ₃	(ГБФУ-31В3)	фтортрибромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₂ F ₂ Br ₂	(ГБФУ-32В2)	дифтордибромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₂ F ₃ Br	(ГБФУ-33В1)	трифторбромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₃ FBr ₂	(ГБФУ-41В2)	фтордибромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₃ F ₂ Br	(ГБФУ-42В1)	дифторбромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₂ H ₄ FBr	(ГБФУ-51В1)	фторбромэтан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HFBr ₆	(ГБФУ-21В6)	фторгексабромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HF ₂ Br ₅	(ГБФУ-22В5)	дифторпентабромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HF ₃ Br ₄	(ГБФУ-23В4)	трифтортетрабромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HF ₄ Br ₃	(ГБФУ-24В3)	тетрафтортрибромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HF ₅ Br ₂	(ГБФУ-25В2)	пентафтордибромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ HF ₆ Br	(ГБФУ-26В1)	гексафторбромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₂ FBr ₅	(ГБФУ-31В5)	фторпентабромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₂ F ₂ Br ₄	(ГБФУ-32В4)	дифтортетрабромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₂ F ₃ Br ₃	(ГБФУ-33В3)	трифтортрибромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₂ F ₄ Br ₂	(ГБФУ-34В2)	тетрафтордибромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₂ F ₅ Br	(ГБФУ-35В1)	пентафторбромпропан	одан 2903 79 300 0
C ₃ H ₃ FBr ₄	(ГБФУ-41В4)	фтортетрабромпропан	одан 2903 79 300 0

²⁰ Тарифтік емес реттеу шаралары туралы. Еуразиялық экономикалық комиссия Алқасының 2015 жылғы 21 сәуірдегі No 30 шешімі

²¹ <https://ozone.unep.org/treaties/montreal-protocol/meetings/twenty-ninth-meeting-parties/decisions/decision-xxix14-non-compliance-2015-and-2016-provisions-montreal-protocol-governing-consumption>

Тауардың атауы			Код ТН ВЭД ЕАЭС
Заттар	Атауы		
C3H3F2Br3	(ГБФУ-42В3)	дифтортрибромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H3F3Br2	(ГБФУ-43В2)	трифтордибромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H3F4Br	(ГБФУ-44В1)	тетрафторбромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H4FBr3	(ГБФУ-51В3)	фтортрибромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H4F2Br2	(ГБФУ-52В2)	дифтордибромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H4F3Br	(ГБФУ-53В1)	трифторбромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H5FBr2	(ГБФУ-61В2)	фтордибромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H5F2Br	(ГБФУ-62В1)	дифторбромпропан	одан 2903 79 300 0
C3H6FBr	(ГБФУ-71В1)	фторбромпропан	одан 2903 79 300 0
III Топ			
CH2BrCl		бромхлорметан	одан 2903 79 300 0

Сыртқы сауда қызметіне қатысушылар арасында озонды бұзатын заттардың тұтынуға рұқсат етілген көлемін бөлу сыртқы сауда қызметіне қатысушы 2016 - 2019 жылдары әкелген көлемге барабар жүзеге асырылады.

Сыртқы сауда қызметіне қатысушы озонды бұзатын заттарды тұтынуға рұқсат берген көлемі сыртқы сауда қызметіне қатысушы белгіленген тәртіппен берген лицензия алу үшін өтініште көрсетілген көлемге қарамастан, тұтынуға рұқсат етілген озонды бұзатын заттар көлемінің есебіне сәйкес есептелген көлемнен аспайды.

Қазақстан Республикасының жекелеген тауарларының экспорты мен импорты

Код ТНВЭД	ТНВЭД атауы	ДЕИ атауы	2019					
			экспорт			импорт		
			тонна	ДЕИ	АҚШ мың. доллар	тонн	ДЕИ	АҚШ мың. доллар
8415	Ылғалдылығы жеке реттелмейтін кондиционерлерді қоса алғанда, ауаның температурасы мен ылғалдылығын өзгертуге арналған қозғалтқышы мен жабдықтары бар желдеткішпен жабдықталған ауаны баптауға арналған қондырғылар	дана	280,8	7 629,0	1 600,9	21 416,9	422 386,0	167 169,8
8415109 000	Температурасын өзгертуге арналған қозғалтқышы мен құралдары бар желдеткішпен жабдықталған ауаны баптауға арналған қондырғылар.немесе қабырға түріндегі кондиционерлерді, сплит-жүйелерді қоса алғанда, ауаның ылғалдығы	дана	247,5	6 874,0	1 184,0	16 520,5	385 441,0	68 337,2
8415810 010	Өндіріс.кондиц.автоматтандырылған темпераменттің реттеу және ылғалдылық үшін. Арнайы микроклимат.өндірістер.үй-жайларда, орнатылған суық.орнату әнже клап.ауысу үшін.салқындату циклы /қыздыру (міндеттеме)	дана	4,8	24,0	35,9	245,4	2 907,0	2 546,7
8418	8415 тауар позициясының ауаны баптауға арналған қондырғыларынан басқа, электр немесе басқа типтегі тоңазытқыштар, мұздатқыштар және өзге де тоңазытқыш немесе мұздатқыш жабдықтар; жылу сорғылары	дана	520,3	7 354,0	2 304,9	45 743,9	712 810,4	248 907,0

3-кестеде көрсетілген тауарлар температура реттегіштерімен жабдықталған және техникалық сипаттамаларға сәйкес Озонқабатына немесе оларды алмастырғыштарға теріс әсер ететін хладагенттермен жабдыкталады, жаһандық жылынудың үлкен әлеуеті бар, сондықтан оларды реттелетін заттар бар жабдыққа жатқызу керек.

Ақпараттық құралдар тізбесіне²² сәйкес озонды бұзатын заттарды әкелуді және әкетуді, сондай-ақ озонды бұзатын заттарды пайдалана отырып жұмыстар жүргізуді, құрамында озонды бұзатын заттар бар жабдықтарды жөндеуді, монтаждауды, оларға қызмет көрсетуді жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлер тұрақты негізде ОБЗ сақталатын не тасымалданатын өнім мен ораманы және құрамында озонды бұзатын заттар бар өнімді «озон қабатын бұзады» деген жазуы бар өнімді таңбалауға, тауардың ілеспе құжаттамасында ОБЗ-ның, құрамында озонды бұзатын заттар бар, және нақты әкелінген, әкетілген және өткізілген ОБЗ саны туралы есептердің электрондық статистикалық²³ нысандарын жыл сайын толтыруға міндетті.

Құрамында ОБЗ бар өнімдер мен жабдықтар, қалдықтар меншігінде немесе заңды пайдалануында болған заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлер озонды бұзатын заттарды тұтынуды есепке алу қағидаларына сәйкес²⁴:

1) ОБЗ пайдалануды қысқарту және оларды пайдалануды кезең-кезеңімен толық тоқтатуға қажетті шаралар қабылдау;

2) құрамында ОБЗ бар және өзінің тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан жабдықтарға қызмет көрсету, жөндеу, залалсыздандыру кезінде не ерітінділердегі ОБЗ қоса алғанда ретрофит жүргізу кезінде жиналған ОБЗ жинау, рециклинг, залалсыздандыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және орындау;

---

²² Ақпараттық құралдар тізбесін бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 28 желтоқсандағы № 107 бұйрығы

²³ Өнеркәсіп және қоршаған орта статистикасы бойынша жалпы мемлекеттік статистикалық байқаулардың статистикалық нысандары мен оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті Төрағасының 2017 жылғы 15 қарашадағы № 173 бұйрығы

²⁴ Озонды бұзатын заттарды тұтынуды есепке алу қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 15 сәуірдегі № 285 бұйрығы.

3) ОБЗ бар ыдыстарды, құрамында ОБЗ бар жабдықтар мен қалдықтарды анықтауды және таңбалауды қамтамасыз ету;

4) ОБЗ, құрамында ОБЗ бар жабдықтар мен қалдықтардың есебін жүргізуді қамтамасыз ету, сондай-ақ белгіленген статистикалық²⁴ көрсеткіштер бойынша оларды тұтыну көлемдері туралы есептілікті жүргізу²⁵.

Ұлттық статистика бюросы ОБЗ тұтыну туралы ақпаратты жинақтайды және 1990 жылдан бастап Қазақстан Республикасының озонды бұзатын заттарды жалпы тұтыну серпінінің кестелерін қалыптастырады²⁶. Соңғы 10 жылдағы ОБЗ жалпы тұтыну серпіні 3-кестеде келтірілген.

Ұлттық статистика бюросы статистикалық әдіснамаларды қалыптастырады, қоғамның, мемлекеттің және халықаралық қоғамдастықтың ресми статистикалық ақпаратқа қажеттілігін қанағаттандыру үшін статистикалық қызметті жүзеге асырады және озонды бұзатын заттарды тұтыну мәселелерін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономика салалары бойынша орасан зор ақпараттық ресурсы болып табылады.

---

²⁵ 2010 жылғы 19 наурыздағы №257-IV" Мемлекеттік статистика туралы"

²⁶ Сайттағы "А-3_ озонды бұзатын заттарды тұтыну (заттың тоннасындағы есептік деңгей)" файлы https://stat.gov.kz/ecologic/consumption_of_ozone_depleting_substances?lang=ru

Қазақстан Республикасындағы озон қабатын бұзатын жалпы тұтыну
динамикасының заттарды

№ р/н	Заттар	Бірлік	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	ХФК	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Галлонда р	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Басқа толық галоидтал ған ХФК	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Тетрахло рметан	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Метилхло роформ	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	ГХФК	тонн ОРС*	63,0	110,0	90,75	21,36	83,32	24,8	12,11	4,96	6,82	7,15	0,28
7	ГБФК	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8	Бромхлор метан	тонн ОРС*	0,0	0,0	0,0	1,4	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9	Метилбро мид	тонн ОРС*	67,2	0,0	6,0	0,0	19,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Барлығы	тонн ОРС*	130,2	110,0	96,75	22,76	104,6	30,8	12,11	4,96	6,82	7,15	0,28

*ОБК - озонды бұзатын қабілеті ескерілген көрсеткіш

4-кестені талдаудан Қазақстан Республикасында озонды бұзатын заттарды тұтынуды қысқарту бойынша жұмыс Кигали түзетуінің талаптарын ескере отырып, жоғары ЖМӘ бар гидрофторкөміртекті шығару бағыты бойынша жүргізіліп жатыр және жалғастырылатын болады деп қорытынды жасауға болады.

4. Қазақстан Республикасына қатысты Вена конвенциясы тараптары кеңестерінің соңғы шешімдерін талдау

2017 жылы қабылданған Вена конвенциясы тараптары конференциясының он бірінші кеңесі шешімдерінің толық мәтіні осы баяндаманың 2-қосымшасында ұсынылған.

құжаттың № Шешімнің атауы	Шешімдердің негізгі тармақтарының мазмұны	Қазақстан Республикасы заңнамасының нормалары	Қазақстанға қатысты қабылданған шешімдерді бағалау (егер шешім Тараптарға қатысты болса)
Шешім ВК XI/1: Вена конвенциясы тараптарының озон жөніндегі зерттеулер басшыларының оныншы кеңесінің ұсынымдары	<p>2. тараптарды озон бойынша зерттеу жетекшілерінің зерттеулерге, жүйелі бақылауларға, деректерді мұрағаттауға, сондай-ақ басшылыққа және әлеуетті құруға қатысты тақырыптық бағыттар бойынша ұсынымдарын қабылдауға және орындылығына қарай орындауға шақыру;</p> <p>3. Тараптар сондай-ақ мынадай мәселелерге:</p> <p>а) озон қабатының өзгеруіне және оның климатпен өзара байланысына әсер ететін процестерге қатысты зерттеулер мен жүйелі бақылаулар жөніндегі іс-шараларға, озон өлшемдерінің басқа атмосфералық заттар мен параметрлерді бақылаумен үйлесуін оңтайландыру үшін өлшеулерді алудың жаңа нүктелеріне басымдық беруді қоса алғанда, басым назар аударуға шақыру;</p> <p>б) дамушы елдерде және өтпелі экономикасы бар елдерде әлеуетті құру жөніндегі, атап</p>	6.Экологиялық кодекстің 145-бабының 1) тармағы жаңа экологиялық кодекс жобасының 4-бабы 5-тармағының 3) тармақшасы ²⁷	<p>Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган озон қабатының өзгеруіне және оның климатпен өзара байланысына әсер ететін процестерге қатысты ғылыми-зерттеу жұмыстары мен жүйелі байқаулар бойынша жыл сайынғы жоспарлар жасау қажет</p> <p>Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган Вена конвенциясы тараптарының озон жөніндегі зерттеулер басшыларына өздерінің ғылыми әлеуетін кеңейтуге және озон қабатын бұзатын заттарға қатысты Монреаль хаттамасы шеңберінде бағалау жөніндегі іс-шараларды қоса алғанда, озонды зерттеу</p>

²⁷ Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің жобасы туралы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 30 желтоқсандағы № 1022 қаулысы.

	<p>айтқанда, тұрақты тексерулер мен өзара салыстырулар жүргізу жөніндегі науқандарды одан әрі жүзеге асыру және кеңейту арқылы осы тараптарға өздерінің ғылыми әлеуетін кеңейтуге және озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасы шеңберіндегі бағалау жөніндегі іс-шараларды қоса алғанда, озонды зерттеу жөніндегі қызметке қатысуға мүмкіндік беретін көмек көрсету арқылы жүргізілетін іс-шаралар;</p>		<p>жөніндегі қызметке қатысуға тұрақты тексерулер мен өзара салыстырулар жүргізуге және көмек көрсетуге өтінім дайындауы қажет</p>
<p>Шешім ВК XI/2: Вена конвенциясына байланысты зерттеулер мен жүйелі байқаулар жүргізу жөніндегі қызметті қаржыландыруға арналған жалпы нысаналы қоры</p>	<p>а) әрі қарай, ғарыш агенттіктерін, ғылыми-зерттеу институттарын, Біріккен Ұлттар Ұйымының құрылымдарын, халықаралық қаржы мекемелері мен жеке секторды қоса алғанда, тараптарға және тиісті Халықаралық ұйымдарға мақсатқа сай болған жағдайда, нысаналы қор шеңберінде әзірленген нақты тұжырымдалған және бюджет қаражатымен қамтамасыз етілген жобалық ұсыныстарды іске асыру мақсаттарына қаржылық жарналар және/немесе заттай нысанда жарналар енгізуді ұсыну;</p> <p>б) Тараптар конференциясына оның он екінші кеңесінде нысаналы қордың жұмыс істеуі, оған жарналар мен оның шығыстары туралы, сондай-ақ ол құрылған кезден бастап нысаналы қор қаражатынан қаржыландырылатын қызмет туралы және консультативтік комитеттің жұмысы туралы баяндама ұсынылсын.</p>	<p>Экологиялық кодекстің 426-бабының 2) тармағы</p>	<p>Нысаналы қор шеңберінде әзірленген нақты тұжырымдалған және бюджет қаражатымен қамтамасыз етілген жобалық ұсыныстарды іске асыру мақсаттарына қаржы жарналарын және/немесе жарналарды заттай нысанда енгізу мүмкіндігін қарау</p>

<p>Шешім ВК XI/3: Озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясының қаржылық есептері мен бюджеттері</p>	<p>4. нысаналы қор үшін 2017 жылға арналған қайта қаралған бюджет 1 308 964 АҚШ доллары мөлшерінде бекітілсін, 2018 жылға арналған бюджет 788 167 АҚШ доллары мөлшерінде, 2019 жылға арналған бюджет 800 981 АҚШ доллары. АҚШ доллары және 2020 жылға арналған бюджет 1 370 010 АҚШ долларын құрайды. Осы баяндамаға I қосымшада жазылғандай, АҚШ долл.;</p> <p>5. сондай-ақ тараптар төлеуге тиіс жарналар 733 000 АҚШ доллары мөлшерінде бекітілсін, 2018 жылы 863 000 АҚШ долл, 2019 жылы 986 000 АҚШ доллары. Осы баяндамаға II қосымшада көрсетілгендей, 2020 жылы АҚШ доллары;</p> <p>7. барлық тараптарды жарналар бойынша бар берешекті өтеуге, сондай-ақ болашақта өз жарналарын уақтылы және толық көлемде төлеуге табанды түрде шақыру;</p>	<p>Пункт 2) статьи 426 Экологического кодекса <i>Ошибка! Закладка не определена.</i></p>	<p>Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Қаржы жарналарын енгізуіне талдау жүргізсін, берешек анықталған кезде анықталған берешекті және болашақ төлемдерді өтеуге қаржы қаражатын енгізуге бюджет қаражатын бөлу жоспарын жасасын.</p>
<p>Шешім ВК XI/4: Озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясы тараптары конференциясының он екінші кеңесі</p>	<p>Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасы тараптарының отыз екінші Кеңесімен бірге Озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясы тараптары конференциясының он екінші кеңесін өткізу.</p>	<p>Экологиялық кодекстің 428-баптың 10), 11) - тармақтары</p>	<p>Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасы тараптарының отыз екінші Кеңесімен бірлесіп, озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясы тараптары конференциясының он екінші кеңесіне қатысу үшін материалдар дайындасын</p>

Шешімдер және ұсынымдар:

Қазақстан озон қабатының жай-күйіне мониторинг жүргізу бөлігінде озон қабатын қорғау туралы Вена конвенциясының талаптарын орындайды. Вена конвенциясының ережелерін іске асыру жөніндегі жұмысты жақсарту үшін ғылыми зерттеулерді қайта жандандыру және озон қабатының жай-күйіне қатысты шешімдер қабылдауға жұртшылықтың қатысу мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін әртүрлі экологиялық кадастрларға (тұтынушылардың тасымалдары шығарындыларының тіркелімі, озонды бұзатын заттардың кадастры, парниктік газдар шығарындыларының кадастры және басқа да кадастрлар⁸⁾) қол жеткізуді ұсынатын сайттардың жұмысын ретке келтіру қажет. Перспективалы бағыттардың бірі өнеркәсіптік кәсіпорындар мен жеке тұлғалардың тұрмыста ОБЗ және ГФК бар жабдықты пайдалануы және қалдықтарды басқаруға жауапты ұйымдардың озонды бұзатын заттарды кәдеге жарату және жою жөніндегі талаптарды сақтауы тақырыбы бойынша зерттеулер болуы мүмкін. Құрамында ОБЗ және ГФК бар жабдықтарды тұтыну мәселелері бойынша кәсіпорындардың мемлекеттік экологиялық бақылауын күшейту үшін бұл мәселені қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қосу қажет²⁸⁾.

---

²⁸⁾ Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін айқындау қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 26 ақпандағы № 145 бұйрығы.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Экологиялық кодексі
2. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 30 қазандағы Қазақстан Республикасының Озонқабатын қорғауға қатысты Вена конвенциясына қосылуы туралы. N 177-I Заңы
3. Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 30 қазандағы Озонқабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына Қазақстан Республикасының қосылуы туралы N 176 Заңы
4. Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 7 мамырдағы 1990 жылғы 27-29 маусымда Лондонда, Озонқабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуге қатысты Қазақстан Республикасының қосылуы туралы, N 191 Заңы
5. 1992 жылғы 23-25 қарашада Копенгагенде қабылданған Озонқабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді және 1997 жылғы 15-17 қыркүйекте Монреальда қабылданған озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 6 сәуірдегі № 426-IV Заңы
6. 1999 жылғы 3 желтоқсанда Пекинде қабылданған Озонқабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 23 сәуірдегі № 198-V ҚРЗ заңы
7. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 шілдедегі «Геодезия және картография туралы» N 332 Заңы

8. 2010 жылғы 19 наурыздағы №257-IV «Мемлекеттік статистика туралы»
9. Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 6 қаңтардағы «Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздігі туралы» № 527-IV Заңы.
- 10.2014 жылғы 16 мамырдағы №202-V «Рұқсаттар және хабарламалар туралы»
- 11.2015 жылғы 16 қарашадағы №401-V «Ақпаратқа қол жеткізу туралы»
- 12.Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 25 желтоқсандағы № 201-МЫ РНР Заңы. Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің өзара саудасын жүзеге асыру кезінде озонды бұзатын заттар мен құрамында солар бар өнімдерді өткізу және озонды бұзатын заттарды есепке алу туралы келісімді және 2015 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің өзара саудасын жүзеге асыру кезінде озонды бұзатын заттар мен құрамында солар бар өнімдерді өткізу және озонды бұзатын заттарды есепке алу туралы келісімге Қырғыз Республикасының қосылуы туралы хаттаманы ратификациялау.
- 13.Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 4 наурыздағы «Қазақстан Республикасында мемлекеттік жоспарлау жүйесінің одан әрі жұмыс істеуінің кейбір мәселелері туралы» №931 Жарлығы
- 14.Қазақстан Республикасының Президенті - Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2012 жылғы 14 желтоқсан «Қазақстан-2050 «Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты»
- 15.«Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы Қазақстан Республикасының «Жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдама туралы №577 Жарлығы

16. Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 4 маусымдағы «Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық даму тұжырымдамасын бекіту туралы» №579 Жарлығы
17. Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 26 мамырдағы Қазақстан Республикасы Президенті арқылы «Жасыл экономикаға» көшу жөніндегі кеңес құру туралы №823 жарлығы
18. «Қауіпті өндірістік объектілерді декларацияланатын объектілерге жатқызу өлшемшарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 31 шілдедегі №864 Қаулысы
19. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы «Ақпаратқа қол жеткізу мәселелері жөніндегі комиссия қызметінің тәртібі бойынша ережені бекіту туралы» №1175 Қаулысы
20. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 13 қазандағы «Мемлекеттік экологиялық ақпарат қорын жүргізу қағидаларын бекіту туралы» №589 Қаулысы
21. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 7 қарашадағы «Қоршаған ортаның жай-күйі туралы және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану және Ұлттық баяндаманы әзірлеу қағидаларын бекіту туралы» №673 Қаулысы
22. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 24 қаңтардағы «Қоршаған ортаның жай-күйі және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану бойынша ұлттық баяндаманы жасау үшін орталық мемлекеттік органдар мен жергілікті атқарушы органдардың ақпарат беру қағидаларын бекіту туралы №13 Қаулысы
23. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 15 мамырдағы №264 қаулысы Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызметті базалық, гранттық, бағдарламалық-нысананы қаржыландыру қағидаларын бекіту

- туралы «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 25 мамырдағы №575 қаулысына өзгеріс енгізу туралы»
- 24.Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 12 желтоқсандағы №827 «Цифрлық Қазақстан «Мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қаулысы
- 25.Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 30 желтоқсандағы №1022 Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің жобасы туралы Қаулысы.
- 26.Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 28 маусымдағы №204-п бұйрығы «Қоршаған ортаға әсерді бағалауды жүргізу жөніндегі Нұсқаулықты бекіту туралы»
- 27.Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 25 шілдедегі №238-п бұйрығы «Қоршаған ортаға әсерді бағалау рәсіміне және көзделіп отырған шаруашылықтың өзге де қызметі бойынша шешімдер қабылдау процесіне қатысты экологиялық ақпаратқа қол жеткізу қағидаларын бекіту туралы»
- 28.Геодезия, картография, кадастр және жерді қашықтықтан зондтау жөніндегі мемлекетаралық Кеңес туралы ереже. 1992 жылғы 9 қазандағы, 2012 жылғы 30 мамырдағы достастыққа қатысушы мемлекеттердің Геодезия, картография, кадастр және жерді қашықтықтан зондтау саласындағы өзара іс-қимылы туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттамаға қосымша.
- 29.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м. а. 2014 жылғы 26 қарашадағы №197 бұйрығы «Автокөлік құралдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптардың техникалық регламентін бекіту туралы»

- 30.«Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 28 қарашадағы №155 бұйрығы «Ең озық қолжетімді технологиялар тізбесін бекіту туралы»
- 31.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м. а. 2014 жылғы 26 желтоқсандағы №300 бұйрығы «Қауіпті өндірістік объект қауіптілігінің жалпы деңгейін айқындау қағидаларын бекіту туралы»
32. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №341 бұйрығы «Қауіпті өндірістік объектілерді декларацияланатын объектілерге жатқызу өлшемшарттарын айқындайтын қағидаларды және қауіпті өндірістік объектінің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы»
- 33.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы №353 бұйрығы «Қауіпті өндірістік объектілерді сәйкестендіру қағидаларын бекіту туралы»
34. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 21 қаңтардағы №27 бұйрығы «Шаруашылық және өзге де қызметтің экологиялық қауіпті түрлерінің тізбесін бекіту туралы»
- 35.Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 23 қаңтардағы №37 бұйрығы «Кешенді экологиялық рұқсаттар беру қағидаларын және қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсаттардың орнына кешенді экологиялық рұқсаттар алу мүмкін болатын өнеркәсіп объектілері үлгілерінің тізбесін бекіту туралы»
- 36.Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 16 ақпандағы «Мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу қағидаларын бекіту туралы» №100 бұйрығы

- 37.Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 26 ақпандағы «Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін айқындау қағидаларын бекіту туралы» № 145 бұйрығы.
- 38.Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 28 ақпандағы «Адамға әсер ететін физикалық факторлардың гигиеналық нормативтерін бекіту туралы» №169 бұйрығы
- 39.Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 16 наурыздағы «Аумақтардың экологиялық ахуалын бағалау өлшемшарттарын бекіту туралы» №202 бұйрығы
- 40.Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы «Өнеркәсіп объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы» №236 бұйрығы
- 41.Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 15 сәуірдегі «Озонды бұзатын заттарды тұтынуды есепке алу қағидаларын бекіту туралы» № 285 бұйрығы.
- 42.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м. а. 2015 жылғы 26 наурыздағы «Механикалық көлік құралдары мен олардың тіркемелерін міндетті техникалық қарап-тексеруді ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын, механикалық көлік құралдары мен олардың тіркемелерін міндетті техникалық қарап-тексеруден өту кезеңділігін бекіту туралы» №329 бұйрығы
- 43.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2015 жылғы 26 наурыздағы «Қазақстан Республикасының автомобиль жолдарымен жүруге арналған автокөлік құралдарының рұқсат етілген параметрлерін бекіту туралы» № 342 бұйрығы.

44. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 22 мамырдағы «Қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік көрсетілетін қызметтер регламенттерін бекіту туралы» №369 бұйрығы
45. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті Төрағасының м. а. 2015 жылғы 25 желтоқсандағы «Қоршаған орта статистикасы көрсеткіштерін қалыптастыру жөніндегі әдістемені бекіту туралы» №223 бұйрығы
46. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы «Табиғатты қорғау іс-шараларына қатысу бойынша ішкі істер органдарының жұмысын ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» №1096 бұйрығы
47. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 15 желтоқсандағы «Қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды толықтыру және пайдалану саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және тексеру парағын бекіту туралы» №721 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің м. а. 2015 жылғы 30 желтоқсандағы №835 бірлескен бұйрығы
48. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 15 желтоқсандағы №1206 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 28 желтоқсандағы «Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары мен тексеру парақтарын бекіту туралы» №814 бірлескен бұйрығы
49. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2016 жылғы 6 маусымдағы «Өндірістік бақылауды жүзеге асыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы» №239 бұйрығы

50. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің м. а. 2016 жылғы 10 маусымдағы «Жобалары қоғамдық тыңдауларға шығарылуға жататын шаруашылық қызмет түрлерінің тізбесін бекіту туралы» №240 бұйрығы
51. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 27 маусымдағы №463 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2017 жылғы 20 шілдедегі «Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын және тексеру парақтарын бекіту туралы» №285 бірлескен бұйрығы
52. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті Төрағасының 2017 жылғы 15 қарашадағы «Өнеркәсіп және қоршаған орта статистикасы бойынша жалпы мемлекеттік статистикалық байқаулардың статистикалық нысандары мен оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы» № 173 бұйрығы
53. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Автокөлік жолдары комитеті Төрағасының 2017 жылғы 26 желтоқсандағы №177 «Жол-көлік инфрақұрылымын тұрақты дамытудың жасыл қағидаттары "нормативтік-техникалық құжатын бекіту туралы» бұйрығы. ҚР Ұ 218-137-2017
54. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2018 жылғы 7 қыркүйектегі «Өндірістік экологиялық бақылау жүргізу кезінде қоршаған ортаға эмиссиялардың автоматтандырылған мониторингін жүргізу қағидаларын және өндірістік экологиялық бақылау нәтижелері бойынша есептілікке қойылатын талаптарды бекіту туралы» № 356 бұйрығы
55. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 28 желтоқсандағы «Ақпараттық құралдар тізбесін бекіту туралы» № 107 бұйрығы

56. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 4 ақпандағы «2016 жылдан бастап 2019 жылға дейінгі кезеңге озонды бұзатын заттарды тұтыну лимиттерін (квоталарын) бекіту туралы» № 35 бұйрығы
57. Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің 2020 жылғы 18 мамырдағы «2020 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңге озонды бұзатын заттарды тұтыну лимиттерін (квоталарын) бекіту туралы» № 109 бұйрығы.
58. «Доңғалақты көлік құралдарының қауіпсіздігі туралы» Кеден одағы Комиссиясының 2011 жылғы 9 желтоқсандағы № 877 Кеден одағының техникалық регламентін қабылдау туралы шешімі
59. СТ РК ISO 14001-2016 Экологиялық менеджмент жүйелері. Талаптар және қолдану жөніндегі Нұсқаулық
60. МЕМСТ 17.0.0.04-90 Табиғатты қорғау. Өнеркәсіптік кәсіпорынның экологиялық паспорты. Негізгі ережелер
61. СТ РК 2677-2015 Экологиялық таза қызметтің менеджмент жүйесі. Қолдану жөніндегі Нұсқаулық
62. СТ РК 2675-2015 Экологиялық таза қызметтің менеджмент жүйесі. Талаптар
63. СТ РК 1506-2006 Экологиялық менеджмент жүйесі өнім стандарттарындағы қоршаған орта аспектілері. Негізгі ережелер
64. 2016 жылғы қоршаған ортаның жай-күйі және табиғи ресурстарды пайдалану туралы Ұлттық баяндама. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі. Астана 2017ж.
65. 2017 жылғы қоршаған ортаның жай-күйі және табиғи ресурстарды пайдалану туралы ұлттық баяндама. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі. Астана 2018ж.

66. 2018 жылғы қоршаған ортаның жай-күйі және табиғи ресурстарды пайдалану туралы ұлттық баяндама. Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі. Нұрсұлтан 2019ж.
67. 2019 жылғы қоршаған ортаның жай-күйі және табиғи ресурстарды пайдалану туралы ұлттық баяндама. Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі. 2020ж.
68. Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның тұрақты дамуы 2015-2019. Статистикалық жинақ. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті. Нұрсұлтан 2020ж.
69. 2019 жылғы ҚР қоршаған ортасының жай-күйі туралы ақпараттық бюллетені. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі. «Қазгидромет» РМК. 2020 ж.
70. Бағдарламалық Білім беру құжаттарына және ҚР БҒМ, Қазақстан, Білім және ғылым министрлігі, Ақпараттық-талдау орталығына операциялық жоспарға 4 ТДМ имплементациялау, ұсыныстарды әзірлеудің бойынша талдамалық есеп. Астана, 2017
71. Ауаның ластануы мәселелері бойынша БҰҰ ЕЭК материалдары;
72. Қазақстан Республикасындағы химиялық заттарды басқару жөніндегі ұлттық профиль. «Орнықты дамуға жәрдемдесу орталығы» ҚҚ. Алматы, 2020 жыл
- 73.73. Қазақстан. Экологиялық қызметтің нәтижелілігіне шолу. ЕСЕ/СЕР/185. БҰҰ ЕЭК. №50 шығарылым. 2019 ж.
74. Scientific Assessment of Ozone Depletion: 2018 World Meteorological Organization United Nations Environment Programme National Oceanic and Atmospheric Administration National Aeronautics and Space Administration European Commission. David W. Fahey, Michaela I. Hegglin Laura, A. McBride, Walter R. Tribett, Sarah J. Doherty

75. Scientific Assessment of Ozone Depletion: 2018 Assessment. World Meteorological Organization United Nations Environment Programme National Oceanic and Atmospheric Administration National Aeronautics and Space Administration European Commission. Co-chairs David W. Fahey Paul A. Newman John A. Pyle Bonfils Safari
76. Facts and figures on ozone protection. <https://ozone.unep.org/facts-and-figures-ozone-protection>.

Қазақстан Республикасының Озон қабатын қорғау жөніндегі Вена конвенциясына қосылуы туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 1997 жылғы 30 қазан N 177-І

Қазақстан Республикасы 1985 жылғы наурызда қабылдаған Озонқабатын қорғау жөніндегі Вена конвенциясына қосылсын.

Қазақстан Республикасының
Президенті

ОЗОН ҚАБАТЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ ВЕНА КОНВЕНЦИЯСЫ ҚОРЫТЫНДЫ АКТІСІ

(1998 жылғы 24 қарашада күшіне енді - ҚР СІМ-нің ресми сайты)

Озон қабатын қорғау жөніндегі өкілетті өкілдер конференциясының қорытынды актісі

1. Озон қабатын қорғау жөніндегі өкілдер конференциясын Біріккен Ұлттар Ұйымының Айналадағы орта жөніндегі Бағдарламасының (ЮНЕП) атқарушы-директоры ЮНЕП Басқарушыларының кеңесі 1984 жылғы 28 мамырда қабылданған 12/14 шешімінің 1 бөлімінің 4 тармағын атқару мақсатында шақырған болатын.

2. Конференция 1985 жылғы 18-22 наурызда Венаның халықаралықорталығында, Вена, Австрия Республикасы үкіметінің тарапынанкөрсетілген қолдау арқылы өтті.

3. Конференцияға барлық мемлекеттер шақырылды. Конференцияғашақыруды қабыл алып, оның жұмысына қатысқан мемлекеттер мыналар:

Австралия, Австрия, Аргентина, Беларусь КСР-і, Бельгия, Бразилия, Венесуэла, Германия Федеративтік Республикасы, Греция, Дания, Египет, Ирландия, Испания, Канада, Люксембург, Марокко, Мексика, Нигерия, Нидерланды, Жаңа Зеландия, Норвегия, Перу, Сенегал, Ұлы Британия Біріккен Корольдігі мен Солтүстік Ирландия, Америка Құрама Штаттары, Кеңес Социалистік Республикалары Одағы, Украин КСР-і, Филиппины, Финляндия, Франция, Чили, Швейцария, Швеция, Жапония.

4. Конференция жұмысына:

Болгария, Индонезия, Қытай, Тунис, Уругвай, Эквадор, Югославиямемлекеттерінен байқаушылар қатысты.

5. Конференцияға сондай-ақ Біріккен Ұлттар Ұйымының мынаоргандарынан, мынадай мамандандырылған мекемелерден, үкіметаралық және үкіметтік емес ұйымдардан:

Өнеркәсіптік даму жөніндегі Біріккен Ұлттар Ұйымынан, Бүкіл дүниежүзілік метеорология ұйымынан, Еуропа Экономикалыққауымдастығынан, Экономикалық ынтымақтастық пен даму ұйымынан,

Химия өнеркәсібі федерацияларының Еуропалық кеңесінен, Халықаралық сауда палатасынан, Аэрозолдер жөніндегі еуропалық қауымдастықтар федерациясынан байқаушылар қатысты.

6. Конференцияның ашылу рәсімінің барысында қатысудың алдында Австрия Республикасы үкіметінің атынан федералдық денсаулық сақтау және айналадағы ортаны

қоршау министрі д-р Курт Штейрер құттықтау сөз сөйледі. Конференцияны ресми түрде ЮНЕП-тің атқарушы директоры,

Конференцияның бас хатшысы міндетін орындаушы д-р Мұстафа К. Толба ашты, ал Атқарушы хатшы болып Джерри О,Делл мырза тағайындалды

7. Конференция Төраға етіп бір ауыздан Вифрид Ланге мырзаны(Австрия) сайлады.

8. Конференция сондай-ақ мына лауазымды адамдарды да сайлады:

Төрағаның орынбасарлары: Джеральдо Эулали до Насчименто э
Сильва м-за (Бразилия) Мохамед эль Тахер Шаш
м-за (Египет) Руне Леннгрен м-за (Швеция)
Юрий Седунов м-за (Кеңес Социалистік Республикалар Одағы)

Баяндамашы: Виллем Какебееке м-за (Нидерланды)

9. Конференция мындай күн тәртібін бекітті:

1. Конференцияны ашу.

2. Ұйымдастыру мәселелері:

а) ресімдік ережелерді бекіту;

б) Төраға сайлау;

с) Төрағаның орынбасарларын және Баяндамашыны сайлау;

д) күн тәртібін бекіту;

е) өкілеттіктерді тексеру жөнінде Комитет тағайындау;

ф) Редакциялық комитет дайындау;

г) Конференцияның жұмысын ұйымдастыру.

3. Озон қабатын қорғау жөніндегі Конференцияның және оған жасалған техникалық ұсыныстарды қарау.

4. Хлорфторкөміртегі туралы хаттаманың жобасына қатысты Озонқабатын қорғау туралы кең ауқымды тұғырлық Конференция дайындау жөніндегі Хұқықтық және техникалық мәселелер бойынша Сарапшылардыңарнаулы жұмыс тобының баяндамасын қарау.

5. Өкілеттіктерді тексеру жөніндегі Комитеттің баяндамасын қарау.

6. Тиісті тәртіппен Конвенция және басқа құжаттарды қабылдау.

7. Конференцияның Қорытынды актысын қабылдау.

8. Қорытынды құжаттарға қол қою.

9. Конференцияны жабу.

10. Конвенция өзінің ресімдік ережелерді ретінде хатшылық ұсынған UNEP (IG. 53/2) құжатын оған енгізілген түзетулерімен бірге UNEP (IG. 53/2/Corr. 1) бекітті.

11. Ресімдік ережелеріне сәйкес Конференция мынадай комитеттер құрды:

Толық құрамды комитет

Төрағасы: Конференцияның төрағасы

Бас комитет

Төрағасы: Конференция төрағасы

Комитеттің мүшелері: Конференция Төрағасының

Орынбасарлары, Баяндамашы және Редакциялық комитеттің төрағасы

Редакциялық комитет:

Төрағасы: Альберто Л. Даверед м-за (Аргентина)

Комитет мүшелері: Вагих Саид Ханафи м-за (Египет) Сату

Нурми ханым (Финляндия) Филипп Серьорен м-за (Франция)

Вадим Бакумов м-за (КСРО) Патрик Зелл м-за (Біріккен

корольдік) Скотт А. Хеджост м-за (АҚШ)

12. Конференцияның жұмысы үшін мынадай басты құжаттар негіз болды:

- Озон қабатын қорғау туралы Конвенцияның бесінші қайта қаралған жобасы UNEP (IG. 53/3)

- Озон қабатын қорғау туралы кең ауқымды тұғырлық Конвенция әзірлеу үшін құрылған хұқықтық және техникалық мәселелер жөніндегі сарапшылардың арнаулы жұмыс тобының түпкілікті баяндамасы UNEP (IG.53/4)

13. Осыған қосымша ЮНЕП хатшылығы Конференцияға басқа да бірқатар құжаттар табыс етті.

Озон қабатын қорғау туралы Конвенцияны жүзеге асырудың қаржылық нәтижесі: қайта қаралған смета және БМҰ табыс еткен түсініктемелер (UNEP /WG/94/13, UNEP/WG. 94/13 Add.1 және UNEP/WG.94/13/Add.2/Rev 1. құжаттары).

14. Конференция 3 тармақта көрсетілген қатысушы мемлекеттер өкілдерінің өкілеттерін қанағаттанарлық деп тану үшін жүргізілген Өкілеттер тексеру жөніндегі өз комитетінің ұсынысын бекітті.

15. Толық құрамды комитеттің жұмысының негізінде Конференция 1985 жылғы 22 наурызда Озон қабатын қорғау туралы Конвенцияны қабылдады. Осы Қорытынды актіге қоса берілген Конвенция Австрия Республикасының Федеральдық Сыртқы істер министрлігінде Венада 1985 жылғы 22 наурыздан 1985 жылғы 21 қыркүйек бойынша және Нью-Йорктегі Біріккен Ұлттар Ұйымының Орталық мекемелерінде 1985 жылғы 22 қыркүйектен 1986 жылғы 21 наурыз бойынша қол қою үшін ашық болады.

16. Конференция сондай-ақ қорытынды актіге қоса беріліп отырған мынадай қарарлар қабылдады:

1. Ұйымдастыру және қаржы шаралары бойынша қарар
2. Хлорфторкөмірсутегі туралы хаттамаға қатысты қарар
3. Австрия Республикасының үкіметіне ризашылық білдіру

17. Қорытынды актіні қабылдау сәтінде бірнеше мемлекет мәлімдеме жасады, бұлар осы Қорытынды актіге қоса беріліп отырған UNEP (IC/16.53/5) құжатында келтіріліп отыр. ОСЫНЫ ҚУАТТАП өкілдер мына Қорытынды актіге қол қойды.

ВЕНАДА бір мың тоғыз жүз сексен бесінші жылғы жиырма екінші наурызда ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз тілдерінде жалғыз данадан жасалады, әрі барлық тілдеріндегі мәтіндер бірдей мазмұнды болып келеді. Түпнұсқа мәтін сақтауға Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы табыс етіледі.

1. Ұйымдастыру және қаржы шаралары бойынша қарар
Конференция,

Озон қабатын қорғау туралы Вена Конвенциясын қабылдай келіп, Конвенцияға сәйкес Біріккен Ұлттар Ұйымының Айналадағы орта жөніндегі Бағдарламасына (ЮНЕП) Конвенцияның 6 бабын атқару үшін шақырылған Тараптар Конференциясының бірінші кезекті кеңесі аяқталғанға дейін Хатшылықтың міндеттерін орындау тапсырылғанын еске сала келіп, шақырылған

Конвенция хатшылығының шығыстарын және әкімшілік шығыстарын қаржыландырудың Конвенция Тараптарына жүктелгенін тани келіп;

1. ЮНЕП пен Бүкіл дүниежүзілік Метеорологиялық ұйымының (БМҰ) хатшылықтары ұсынып отырған Конвенция хатшылығының алғашқы екі жылдағы жұмысына арналған шығыстарының сметасын еске алады;

2. Сондай-ақ ЮНЕП-тің Атқарушы директорының Айналадағы ортаны қорғауға арналған қорда қаражат болған жағдайда уақытша хатшылықтың қызметінің алғашқы екі-үш жылының ішінде оның шығыстарын қаржыландыруға әзер екенін еске алады;

3. ЮНЕП-тің Атқарушы директорынан Конвенцияға өз қол қойған мемлекеттермен консультацияда, әрі БМҰ-мен және Біріккен Ұлттар Ұйымының басқа да тиісті

органдармен тығыз ынтымақтастықта Конвенцияның мақсаттарына жетуі үшін уақытша хатшылықты қамтамасыз ету жөнінде қажетті шаралар қолдануды сұрайды;

4. Бұдан былай ЮНЕП-тің Атқарушы директоры мен БМҰ-ның Атқарушы Кеңесінің Конвенция тұрақты хатшылығының міндеттерін орындауға әзірлік білдірілген мәлімдемелерін қанағат тұтып, еске алады.

2. Хлорфторкөмірсутегі туралы хаттамаға қатысты қарар

Конвенция.

Озон қабатын қорғау туралы Конвенциясының Венада 1985 жылғы 22 наурыздан бастап қол қою үшін ашық болғанын атай келіп,

Біріккен Ұлттар Ұйымының Айналадағы орта жөніндегі Бағдарламасының Басқарушылар кеңесінің 1980 жылғы 29 сәуірде қабылданған 8/7 В шешімін ескеріп,

Конвенция озон қабатын адам қызметінен туындайтын өзгерістерден қорғауды қамтамасыз етудегі маңызды қадам болады деп санап,

Конвенцияның 2-бабы озон қабатының ахуалын өзгертуге әкеліп соғатын немесе соқтыруы ықтимал қызметінің салдары болып табылатын немесе болуы мүмкін қолайсыз әсерінен адамдардың денсаулығы мен айналадағы ортаны қорғау үшін тиісті шаралар қолдануға міндеттейтінін атап көрсетіп,

галиодталған хлорфторкөмірсутегінің (ХФК) және хлоры бар басқа заттардың бүкіл жер шары бойынша әуеге тасталуы және толығымен пайдаланылуы озон қабатын едәуір дәрежеде жұқартуы немесе өзгедей жолмен оның жағдайын өзгертуі мүмкін екенін, мұның өзі адам денсаулығы, егістіктер, теңіз тіршілігі материалдар мен климат үшін ықтимал зиянды зардаптарға әкеліп соғатынын мойындап, сонымен бір мезгілде мүмкін болмақ өзгерістерді және олардың ықтималды зиянды зардаптарын одан әр бағамдау қажеттігін мойындап,

қазірдің өзінде ұлттық және аймақтық деңгейде қабылданған ХФК-нің тасталуы мен пайдалануына бақылау жасаудың алдын алу шараларын ескеріп, сонымен қатар мұндай шаралардың озон қабатын қорғау үшін жетімсіз болуы мүмкін екенін мойындай келіп,

осыған орай ХФК-нің кең ауқымда өндірілуіне, тасталуына және пайдалануына әділетті негізде бақылау жасау туралы хаттаманы әзірлеу жөніндегі келіссөздерді жалғастыра беруге бекем бел байлай отырып,

дамушы елдердің ерекше жағдайына байыпты назар аудару керектігін ескеріп, сондай-ақ мемлекеттің индустриялану деңгейі мен оның озон қабатын қорғау үшін жауапкершілігі дәрежесінің арасындағы өзара байланысты ескеріп,

ХФК-ге қатысты хаттаманы әзірлеу мақсатында озон қабатын қорғау туралы кең ауқымды тұғырлық конвенцияны дайындау жөніндегі хұқықтық және техникалық мәселелер бойынша Сарапшылар арнаулы жұмыс тобының елеулі прогреске қол жеткізгенін атап көрсетіп, сонымен қатар аталған жұмыс тобының хаттамаға байланысты өз жұмысын аяқтайтындай мүмкіндігі болмағанын атап көрсетіп.

1. Конвенция күшіне енгенге дейін ЮНЕП-тің Атқарушы директорынан Арнаулы жұмыс тобы қызметі нәтижесінің негізінде ХФК-нің кең ауқымда өндірілуіне, тасталуына және пайдалануына, бұл ретте дамушы елдердің ерекше жағдайын, сондай-ақ соңғы ғылыми және экономикалық зерттеулердің нәтижелерін ескере отырып, әділетті негізде бақылау жасау жөніндегі қысқа мерзімдік, сонымен бірге ұзақ мерзімдік стратегияларға қатысты хаттамаға байланысты жұмысты жалғастыра беру үшін жұмыс тобын шақыруды сұрайды;

2. Хаттамаға байланысты жұмысқа жәрдемдесу мақсатында барлық мүдделі тараптарды ХФК-нің және озон қабатының жағдайына теріс әсер ететін басқа заттардың кең ауқымда өндірілуіне, тасталуына және пайдалануына, сондай-ақ бақылау жасаудың

эртүрлі шараларына байланысты жұмсалатын шығындар мен соның салдарына қатысты жасалуы мүмкін қадамдардың мейлінше кеңінен түсінікті болуын қамтамасыз ететін зерттеулер саласындағы ынтымақтастықты жүзеге асыруға өтінім шақырады;

3. Жұмыс тобынан хаттамаға байланысты бұдан былайға жұмысының барысында *inter alta* озон қабатын қорғау жөніндегі үйлестіру комитетінің өзінің сессиясының жұмысы туралы баяндамасын, сондай-ақ 1985 жылы Бүкіл дүниежүзілік метеорология ұйымы өткізген атмосфералық озонды реттейін физикалық және химиялық процестерді осы заманғы пайымдауға берілген бағаны назарға алуды сұрайды;

4. Атқарушы директорға Конвенцияға қол қойған мемлекеттермен консультация өткізуге және Конвенция күшіне кіргенге дейін, мүмкіндігіне қарай 1987 жылы, осындай хаттама қабылдау үшін дипломатиялық конференция шақыруға өкілеттік береді;

5. Конвенцияға қол қойған мемлекеттерді, әрі хаттаманы әзірлеуге қатысушы басқа да мүдделі тараптарды жоғарыда баяндалған тармақтарда көзделген қызметке қолдау көрсету үшін ақшалай қаржы беруге шақырды;

6. Барлық мемлекеттер мен экономикалық ынтымақтың аймақтық ұйымдары хаттама күшіне кіргенге дейін өз қолдарындағы кез-келген құралдарымен ХФК-нің, *inter alta*, аэрозол күйіндегі тастандыларына бақылау қоюға, оған қоса олардың өндірілуіне немесе пайдаланылуына мүмкін болған деңгейде бақылау қоюға өтініп шақырады.

3. Австрия Республикасының Үкіметіне ризашылық білдіру
Конференция,

Австрия Республикасы Үкіметінің ықыласты шақыруы бойынша Венада 1985 жылғы 18-22 наурыз аралығында өз кеңесін өткізе отырып,

Австрия Республикасы Үкіметі мен Вена қаласының азаматтық үкімет орындарының техникалық құралдарымен, үй-жайларымен және өзге қызметпен қамтамасыз етудегі күш-жігерінің едәуір дәрежеде Конференцияның кідіріссіз жұмыс істеуіне жәрдемдескеніне әбден көз жеткізіп,

Австрия Республикасының Үкіметі мен Вена қаласының Конференцияға қатысқан делегациялар мүшелері, байқаушылар мен хатшылық қызметкерлеріне қатысты көрсеткен ықыласы мен меймандостығын жоғары бағалап,

Австрия Республикасының Үкіметіне, Вена қаласының өкімет органдарына және солар арқылы Австрия халқына, әсіресе Венатұрғындарына Конференцияға қатысушыларға және оның жұмысына араласқан баршаға шын жүректі қабылдау көрсеткені үшін, сондай-ақ Конференцияның ойдағыдай өткізуге үлес қосқаны үшін шынайы ризашылығын білдіреді.

ОЗОН ҚАБАТЫН ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ВЕНА КОНВЕНЦИЯСЫ

Кіріспе

Осы Конвенцияның тараптары,

Озон қабаты өзгеруінің адамның денсаулығы мен айналадағы ортаға ықпал қатерлі ықпалын түсініп,

Біріккен Ұлттар Ұйымының адамның айналасындағы ортаның проблемалары жөніндегі Конференциясы Декларациясының тиісті қағидаларына, атап айтқанда, "Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысына және халықаралық хұқық принциптеріне сәйкес мемлекеттердің өз меншікті ресурстарын айналадағы ортаға байланысты өзінің саясатына сай игеруге егеменді хұқығы бар және өздерінің Заңды иелігі немесе бақылауының шегіндегі қызметтің басқа мемлекеттердің немесе ұлттық заңды иелігінің күші жүретін жерден тысқары аймақтардағы айналадағы ортаға залалын тигізбеуін қамтамасыз ету үшін жауап береді" - деп баяндайтын 21 принципіне сілтеме жасап,

дамушы елдердің жағдаяттары мен айырықша қажеттіліктерін назарға алып,

халықаралық ұйымдар, сондай-ақ ұлттық ұйымдар жүргізіліп отырған жұмыс пен зерттеулерді, әрі, атап айтқанда, Біріккен Ұлттар Ұйымының Айналадағы орта жөніндегі бағдарламасының озон қабаты жайындағы іс-қимылдың бүкіл дүниежүзілік жоспарын ескеріп,

сондай-ақ қазірдің өзінде ұлттық және халықаралық деңгейлерде қабылданған озон қабатын қорғау жөніндегі сақтану шараларын ескеріп,

озон қабатын адам қызметінің салдарынан болатын өзгерістерден қорғау жөніндегі шаралардың халықаралық ынтымақтастықтығылыми-техникалық пайымдауларға негізделуге тиіс екенін түсініп,

сондай-ақ озон қабаты туралы, әрі оның ахуалының өзгеруінің ықтимал теріс зардаптары туралы қосымша ғылыми мағлұматтар алу үшін бұдан былай да зерттеулер мен үздіксіз байқаулар жүргізу керек екенін түсініп,

адамдардың денсаулығы мен айналадағы ортаны озон қабатының жағдайындағы өзгерістердің қолайсыз ықпалынан қорғауға бекем бел байлап.

МЫНА ТӨМЕНДЕГІЛЕР ЖАЙЫНДА УАҒДАЛАСТЫ:

I-бап

АНЫҚТАМАЛАР

Осы Конвенциядағы:

1. "Озон қабаты" планетаның шекаралас қабатындағы атмосфералық озон қабатын білдіреді.

2. "Қолайсыз ықпал" физикалық ортадағы немесе тіршіліктегі өзгерістерді білдіреді, бұған адамның денсаулығы үшін немесе табиғи және реттелмелі экожүйелердің қалпына келтіруші қабілетінің немесе өнімділігінің құрамы үшін немесе адам пайдаланатын материалдар үшін едәуір зиянды залалы бар климаттағы өзгерістер қосылады.

3. "Баламалық технологиялар немесе жабдық" озон қабатына қолайсыз ықпал жасайтын немесе жасауға қабілетті заттардың тасталуын азайтуға немесе мүлде жоюға мүмкіндік беретін технологиялар немесе жабдықты білдіреді.

4. "Баламалық заттар" озон қабатына қолайсыз ықпалды азайтатын, жоятын немесе болдырмайтын заттарды білдіреді.

5. Бас әріппен жазылған "Тараптар", егер мәнінде басқаша айтылмаған болса, осы Конвенцияның Тараптарын білдіреді.

6. "Экономикалық ынтымақ жөніндегі аймақтық ұйым" осы аймақтың егеменді мемлекеттері құрған, әрі осы Конвенциямен және оған қосылған хаттамалармен реттелетін мәселелерде құзырлығы бар, әрі оның ішкі ресімдеріне сәйкес тиісті құжаттарға қол қоюға, бекітуге, қабылдауға, мақұлдауға немесе соларға қосылуға лайықты өкілдігі бар ұйымды білдіреді.

7. "Хаттамалар" осы Конвенцияға берілген хаттамаларды білдіреді.

2-бап

Ортақ міндеттемелер

1. Тараптар адам денсаулығы мен айналадағы ортаны озон қабатының жәйін өзгертетін немесе өзгертуге қабілетті адам қызметінің салдарынан болатын немесе болуы ықтимал қолайсыз зардаптарынан қорғау үшін осы Конвенцияның және өздері қатысушылар болып отырған қолданылып жүрген хаттамалардың қағидаларына сәйкес тиісті шаралар қабылдайды.

2. Осы мақсатпен Тараптар қолдарындағы құралдармен және өздерінің мүмкіндіктеріне сәйкес:

а) адам қызметінің озон қабатына ықпалын және озон қабаты жәйінің өзгеруінің адам денсаулығы мен айналадағы ортаға жасайтын залалын тереңірек пайымдап, бағамдау үшін жүйелі байқаулар, зерттеулер жүргізу және ақпараттар алмасу жолымен ынтымақтасады;

б) мұндай қызмет озон қабатының жағдайын өзгертіп немесе өзгерту мүмкіндігін туғызып, қолайсыз ықпал жасайтын немесе жасауы мүмкін екені анықталған болса, өздерінің заңдық аясын немесе бақылауына жататын адам қызметін бақылау, шектеу, қысқарту немесе оған жол бермеу үшін заң немесе әкімшілік шараларын қабылдайды және тиісті бағдарламалық шараларды келісіп алу үшін ынтымақтасады;

с) хаттамалар мен қосымшалар қабылдау мақсатында осы Конвенцияны орындау үшін келісіп шаралар, ресімдер мен стандарттар әзірлеу үшін ынтымақтасады;

д) Конвенцияны және өздері қатысушылары болып отырған хаттамаларды тиімді орындау мақсатында құзырлы халықаралық органдармен (ынтымақтасады).

3. Осы Конвенцияның қағидаларды қайткенде де тараптардың халықаралық хұқыққа сәйкес жоғарыдағы 1 және 2 тармақтарда көзделген шараларға қосымша мемлекеттік ішкі шаралар қабылдау құқығына қатысты болмайды; бұлар сондай-ақ мұндай шаралар осы Конвенцияның шеңберіндегі

олардың міндеттемелерімен қабысатындай Тараптар қабылдап қойған қосымша мемлекеттік ішкі шараларға қатысты болмайды.

4. Осы бапты қолдану тиісті ғылыми-техникалық пайымдалуларға негізделеді.

3-бап

Зерттеулер және жүйелі байқаулар

1. Тараптар тиісті тәртіппен мына мәселелер бойынша:

а) озон қабатына ықпал жасауы мүмкін физикалық және химиялық процесстер;

б) озон қабаты жағдайындағы өзгерістен, әсіресе тірі организмдерге әсер ететін әзірге күлгін сәулелерінің (ОК-Б) өзгеруінен туындайтын адам денсаулығына жасалатын әсерлер мен басқа да биологиялық зардаптар;

с) озон қабаты жағдайындағы өзгерістің климатқа әсері;

д) озон қабаты жағдайындағы кез-келген өзгерістердің және ОК-Б сәулелері шағырмақтылығын бұдан былай кез келген өзгеруінің адам пайдаланатын табиғи және жасанды материалдарға ықпалы;

е) озон қабатына ықпал өте алатын заттар, жұмыс тәжірибесі, процесстер мен қызмет түрлері, әрі олардың жинақтала келе жасайтын ықпалы;

ф) тиісті әлеуметтік-экономикалық мәселелер;

сондай-ақ I және II қосымшаларда егжей-тегжейлі қаралып отырған басқа да мәселелер бойынша зерттеулер мен ғылыми бағамдаулар ұйымдастыруға және оларды өткізуге тікелей немесе халықаралық құзырлық органдар арқылы ынтымақтасуға міндеттенеді.

2. Тараптардың өздері немесе халықаралық құзырлы органдар арқылы ұлттық заңдарды және ұлттық деңгейде, сондай-ақ халықаралық деңгейде жүргізілетін қызметтің осындай саласын толық ескере отырып, озон қабатының жағдайына және басқа да тиісті көріністеріне, I қосымшада көзделгендей, жүйелі бақылау жасаудың бірлескен немесе бірін-бірі өзара толықтырып отыратын бағдарламалары жүргізілуіне жәрдемдесуге немесе жүргізуге міндеттенеді.

3. Тараптар зерттеу деректерінің жинақталуын, тексерілуін және тиісті халықаралық деректер орталығы арқылы тұрақты түрде әрі уақтылы беріліп тұруын қамтамасыз етуде тікелей немесе халықаралық құзырлы органдар арқылы ынтымақтасуға міндеттенеді.

4-бап

Құқықтық және ғылыми-техникалық салалардағы ынтымақтастық

1. Тараптар осы Конвенцияға қатысты ғылыми-техникалық, әлеуметтік-экономикалық, коммерциялық және құқықтық ақпараттар алмасуға II қосымша неғұрлым егжей-тегжейлі баяндалған қағидаларға сәйкес жәрдемдесетін болады және қолайлы жағдай тұғызады. Мұндай ақпарат Тараптар уағдаласқан органдарға беріліп тұрады. Беріп отырған тарап құпия санайтын ақпаратты қабылдап алушы кез-келген орган мұндай ақпараттың жария етілмеуіне кепілдік береді, әрі оны бұл ақпарат барлық Тараптардың қарауына табыс етілгенге дейін оның құпиялылық сипатын сақтап қалатындай етіп екшейтін болады.

2. Тараптар өздерінің ұлттық заңдарына, нормаларына және іс-тәжірибесіне сәйкес және атап айтқандай дамушы елдердің тікелей немесе халықаралық құзырлы органдар арқылы берілетін технология мен білімді дамыту және алу жөніндегі көмекке зәрулігін ескере отырып ынтымақтасады. Атап айтқанда, мұндай ынтымақтастық:

а) өзге тараптардың балама технологияларды алуын жеңілдету;

б) оларға балама технологиялар мен жабдықтар туралы ақпарат және тиісті нұсқаулар мен пәрмендер беру;

с) зерттеулер мен жүйелі байқаулар жүргізуге арналған қажетті жабдықтар мен аппаратуралар беріп тұру;

д) қажетті ғылыми-техникалық кадрлар даярлау жолымен жүзеге асырылады.

5-бап

Ақпарат беру

Тараптар хатшылық арқылы 6 баптан құрылған Тараптар конференциясына осы Конвенция және өздері қатысушы болып отырған хаттамаларды жүзеге асыру жөнінде қолданатын шаралары туралы ақпаратты тиісті уағдаластық құжаттарына қатысушы тараптардың кеңесінде белгіленетін нысанада және белгіленетін кезеңдерге беріп тұрады.

6-бап

Тараптар конференциясы

1. Осы арқылы Тараптар Конференциясы құрылады. Тараптар конференциясының алғашқы кеңесін 7-бапқа сәйкес уақытша негізде тағайындалған хатшылық осы Конвенция күшіне кіргеннен кейін бір жылдан кешіктірмей шақырады. Алдағы уақытта Тараптар Конференцияның кезекті кеңестері Конференция алғашқы кеңесіне белгіленген кезеңдерде шақырылып тұрады.

2. Тараптар Конференциясының кезектен тыс мәжілістері Конференция бұларды қажет деп тапқан кезде шақырылады, немесе Тараптардың бірінің жазбаша өтініші бойынша, егерде бұл өтінішті хатшылық Тараптарға жолдағаннан кейінгі алты айдың ішінде оны Тараптардың кем дегенде үштен бірі қолдаған жағдайда шақырылады.

3. Тараптардың Конференциясы өзінің, сонымен бірге өзі құруы мүмкін кез-келген көмекші органдарының ресім ережесі мен қаржы ережесін, сондай-ақ хатшылықтың қызметін реттейтін қаржы қағидасын келісе отырып, үйлестіреді және қабылдайтын болады.

4. Тараптар Конференциясы осы Конвенцияның орындалуын үнемі қадағалап отырады, әрі сонымен қатар:

а) 5-бапқа сәйкес беріліп тұруға тиіс ақпараттың нысаны мен беру кезеңдерін белгілейді, әрі осындай ақпаратты, сондай-ақ кез-келген көмекші орган түсірген баяндамаларды қарап отырады;

б) озон қабатының жағдайы жөніндегі, оның ықтимал өзгеруі жөніндегі және кез-келген осындай өзгерістің ықтимал зардаптары жөніндегі ғылыми ақпаратқа шолу жасайды;

с) 2 бапқа сәйкес озон қабатының жағдайында өзгерістер туғызатын немесе туғызуға қабілетті заттардың тасталуын барынша азайту мақсатында тиісті саясатты, стратегияны

және шараларды келісіп қабылдауға жәрдемдеседі, әрі осы Конвенцияға қатысы бар басқа да кез-келген шаралар бойынша ұсыныстар шығарады;

d) 3 және 4 баптарға сәйкес зерттеулердің, жүйелі байқаулардың, ғылыми-техникалық ынтымақтастықтың, ақпарат алмасудың және технологиямен білім берісудің бағдарламаларын қабылдайды;

e) қажеттігіне қарай 9 және 10 баптарға сәйкес осы Конвенцияға немесе оның қосымшаларына берілетін түзетулерді қарап қабылдайды;

f) кез-келген хаттамаға, сондай-ақ оның кез-келген қосымшасына берілетін түзетулер, әрі тиісті шешім болған жағдайда, осындай хаттаманың тараптарына бұларды қабылдауды ұсынады;

g) қажеттігіне қарай 10 бапқа сәйкес осы Конвенцияға тағы да қоса берілетін қосымшаларды қарап, қабылдайды;

h) қажеттігіне қарай 8 бапқа сәйкес хаттамаларға қарап қабылдайды;

i) осы Конвенцияны жүзеге асыру үшін қандай көмекші органдар керек болады деп тапса, сондай органдар тұрады;

j) керек болып қалуына орай ғылыми зерттеулер, жүйелі байқаулар және осы Конвенцияның мақсатына қатысты басқа да қызмет түрлері саласында халықаралық құзырлы органдар мен ғылыми комитеттердің, атап айтқанда Бүкіл дүниежүзілік метеорология ұйымы мен Бүкіл дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының, сондай-ақ Озон қабаты жөніндегі үйлестіру комитетінің қызметімен пайдаланады, әрі осындай органдармен комитеттерден алынған ақпаратты тиісінше пайдаланатын болады;

к) осы Конвенцияның мақсатына жету үшін талап етілу мүмкін кез-келген қосымша шараларды қарап қабылдайды.

5. Біріккен Ұлттар Ұйымы, оның мамандандырылған мекемелері және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік, сондай-ақ осы Конвенцияның Тарабы болып табылмайтын кез-келген мемлекет Тараптар Конвенциясының кеңестеріне байқаушылар болып қатысып отыруы мүмкін, Тараптар Конференциясының байқаушылар ретінде қатысып отырмақ ниеттері туралы хатшылықты хабардар еткен, озон қабатын қорғауға қатысты салаларда құзыреті бар ұлттық немесе халықаралық, үкіметтік немесе үкіметтік емес кез-келген органдар немесе мекемелер Тараптардың кеңесіне қатысып отырғандардың аз дегенде үштен бірі қарсылық білдірмесе кеңеске жіберілетін болады. Байқаушыларды кеңеске жіберу мен қатыстыру Тараптар Конференциясында қабылданған ресімдікережелермен реттеледі.

7-бап

Хатшылық

1. Хатшылыққа мынадай міндеттер:

a) 6, 8, 9 және 10 баптарда көзделгендегідей кеңестерді ұйымдастыру мен оған қызмет ету;

b) 4 және 5 баптарға сай алынатын ақпаратқа, сондай-ақ 6-бапқа сәйкес құрылған көмекші органдардың кеңестерінен алынатын ақпаратқа негізделген баяндамаларды дайындау және табыстау;

c) кез-келген хаттамалар өзіне жүктейтін міндеттерді орындау;

d) осы Конвенцияға сәйкес өз міндеттерін орындауға бағытталған қызметі туралы баяндамалар дайындау және оларды тараптар конференциясына ұсынып отыру;

e) басқа тиісті халықаралық органдармен арадағы қызметтің қажетінше үйлестірілуін қамтамасыз ету, атап айтқанда өз міндеттерін ойдағыдай орындау үшін қандай әкімшілік және уағдаластық келісімдер талап етілсе, сондай келісімдер жасау;

f) Тараптар Конференциясы белгілеуі мүмкін басқа да осындай міндеттерді орындау жүктеледі.

2. 6 бапты атқару мақсатында шақырылған Тараптар Конференциясының бірінші кезекті кеңесі тікелей аяқталғанға дейін хатшылықтың міндеттерін уақытша Біріккен Ұлттар Ұйымының Айналадағы орта жөніндегі бағдарламасы орындайтын болады. Тараптар Конференциясы өзінің бірінші кезекті кеңесінде осы Конвенцияға сәйкес хатшылық міндетін орындауға әзірлік білдірген қазіргі бар халықаралық ұйымдардың ішінен хатшылық құрады.

8-бап

Хаттамалар қабылдау

1. Тараптар Конференциясы кеңестерде 2-бапқа сәйкес хаттамаларқабылдай алады.
2. Хатшылық ұсынылып отырған кез-келген хаттаманы Тараптарғаосындай кеңес өткізілерден бері дегенде алты ай бұрын беруге тиіс.

9-бап

Конференцияға немесе хаттамаларға түзетулер

1. Тараптардың кез-келгені осы Конвенцияға немесе кез-келген хаттамаға түзетулер енгізуді ұсына алады. Мұндай түзетулерде, атап айтқанда, тиісті ғылыми-техникалық пайымдаулар лайықты түрде ескеріледі.

2. Осы Конференцияға түзетулер Тараптар Конференциясының кеңесінде қабылданды. Кез-келген хаттамаға түзетулер тиісті хаттама Тараптарының кеңесінде қабылданады. Осы Конвенцияға немесе кез келген хаттамаға ұсынылып отырған кез келген түзетудің мәтінін хатшылық, егер осы хаттамада өзгедей көзделмеген болса, оны қабылдау ұсынылып отырған кеңес өткізілерден бұрын алты айдан кешіктірмей Тараптарға хабарлайды. Хатшылық сондай-ақ ұсынылып отырған түзетулердің мәтінін Конвенцияға қол қойған елдерге еске салу ретінде хабарлайды.

3. Тараптар осы Конвенцияға ұсынылып отырған түзетуді мақұлдасу жолымен қабылдау хатында келісімге жету үшін барынша күш-жігер жұмсайды. Ал келісімге қол жеткізілмей, мақұлдасуға жетудің барлық амалдары таусылған болса, онда ақтық шара ретінде түзету Конвенция Тараптарының кеңесте қатысып отырған және дауыс беруге қатысушы төрттен үшіннің көпшілік даусымен қабылданады, әрі оны Депозитарий бекіту, бекемдеу немесе қосылу үшін барлық Тараптарға ұсынады.

4. Жоғарыда 3-тармақта айтылған ресми кез келген хаттаманың түзетулеріне, оларды қабылдау үшін осы хаттама Тараптарының кеңесте отырған және дауыс беруге қатысушы үштен екісінің көпшілік дауысы жеткілікті болатын кездерден басқа жағдайларда, қолданыла береді.

5. Депозитарийге түзетулердің бекітілгені, мақұлданғаны немесе қабылданғаны туралы жазбаша құлақтандыру жолданады, жоғарыдағы 3 және 4 тармаққа сәйкес қабылданған түзетулер оларды қабылдаған Тараптар үшін, егер осы хаттамада өзгедей көзделмеген болса, Депозитарий осы Конвенция Тараптарының төрттен үшіннің немесе осы хаттама Тараптарының кемінде үштен екісінің оларды бекіткені, мақұлдағаны немесе қабылдағаны туралы құлақтандыру алғаннан кейін тоқсаныншы күші күшіне кіреді. Түзетулер бұдан былай келесі кез келген Тарап үшін бұл түзетулердің бекітілгені, мақұлданғаны немесе қабылданғаны туралы құжатты осы Тарап сақтауға тапсырғаннан кейін тоқсаныншы күші күшіне кіреді.

6. Осы Баптың мақсаты үшін "кеңесте отырған және дауыс беруге қатысушы Тараптар" деген термин қатысушы және "үшін" немесе "қарсы" дауыс беруші Тараптарды білдіреді.

10-бап

Қосымшаларды қабылдау және оларға түзетулер енгізу

1. Осы Конвенцияға немесе кез келген хаттамаға қосымша, тиісінше, осы Конвенцияның немесе осындай осындайхаттаманың ажырағысыз бөлігі болып табылады, әлбетте егер тікелей көзделмеген болса, онда осы Конвенцияға немесе хаттамаларына

сілтеме жасау сонымен бір мезгілде оның кез келген қосымшаларына сілтеме жасау болып табылады. Мұндай қосымшалар ғылыми-техникалық және әкімшілік мәселелерімен шектеледі.

2. Егер қандай да бір хаттамада оған берілетін қосымшаға қатысты өзге қағидалар көзделмеген болса, онда осы Конвенцияға қосылатын қосымшаны немесе хаттамаға қосымшаны ұсынудың, қабылдаудың және күшіне енгізудің мынадай рәсімі қолданылады:

а) осы Конвенцияға қосымшалар 9-баптың 2 және 3 тармақтарында белгіленген рәсімге сай ұсынылады және қабылданады, ал кез келген хаттамаға қосымшалар 9-баптың 2 және 4 тармақтарында белгіленген рәсімге сай ұсынылады және қабылданады;

б) осы Конвенцияға қосылатын қосымшаны немесе өзі қатысушы болып табылатын кез келген хаттамаға қосымшаны мақұлдайтын мүмкіндігі жоқ деп санайтын кез келген тарап Депозитарий қабылдағаны туралы хабар жолдаған күннен бастап, алты ай ішінде жазбаша түрде бұл туралы Депозитарийды хабардар етеді. Депозитарий осындай құлақтандыру алғаны туралы Тараптардың бәрін кідіріссіз хабардар етеді. Тарап бұрын жолдаған қарсылық білдірген өтінішін қабылдау туралы өтінішімен кез келген уақытта алмастыра алады, содан кейін қосымшалар аталған Тарап үшін күшіне кіреді.

с) хабарламаны Депозитарий жолдаған күннен бастап алты ай өткеннен кейін жоғарыдағы тармақшаның (б) қағидаларына сәйкес құлақтандыру бермеген осы Конвенцияны немесе кез келген тиісті хаттамалардың Тараптарының барлығы үшін қосымша күшіне кіреді.

3. Осы Конвенцияның немесе кез келген хаттамының қосымшаларына түзетулер ұсыну, қабылдау мен күшіне енгізу Конвенцияға қосымшалар немесе хаттама қосымшалар ұсыну, қабылдау мен күшіне енгізу үшін белгіленгенге ұқсас рәсіммен реттеледі. Қосымшаларда және оларға берілген түзетулерде, атап айтқанда, тиісті ғылыми-техникалық пайымдаулар лайықты түрде ескеріледі.

4. Егер қосылатын қосымша немесе қосымшаға түзетулер осы Конвенцияға немесе хаттамаға түзетулер енгізумен байланысты болса онда қосылатын қосымша немесе өзіне енгізілген түзетулері бар қосымша осы Конвенцияға немесе тиісті хаттамаға енгізілген түзетулер күшіне кіргеннен кейін ғана барып күшіне кіреді.

11-бап

Дауларды реттеу

1. Осы Конвенцияны түсіну немесе қолдануға қатысты Тараптар арасында дау туа қалған жағдайда мүдделі тараптар оны келіссөздер жолымен реттеуге ұмытылады.

2. Егер мүдделі тараптар келіссөздер жолымен келісімге келе алмаса, онда олар бірлесіп үшінші тараптың игілікті қызметіне жүгіне алады немесе оған делдал болуын сұрап, өтініш жасай алады.

3. Осы Конвенцияны бекіту, қабылдау, мақұлдау немесе оған қосылу кезінде не болмаса бұдан кейінгі кез келген уақытта экономикалық ынтымақ мемлекетті немесе аймақтық ұйымы жоғарыдағы 1 тармақтың немесе 2 тармақтың қағидаларына сәйкес шешілмеген даудың хақында Депозитарийге жазбаша өтініш жолдай алады, онда олар дауды реттеудің міндетті құралдары мына төмендегінің бірін немесе екеуін бірдей мойындайды, бұлар:

а) Тараптар Конференциясы өзінің бірінші кезекті мәжілісінде белгілейтін рәсімдерге сәйкес төрелікке жүгіну;

б) дауды Халықаралық Сотқа беру.

4. Егер тараптар жоғарыдағы 3 тармаққа сәйкес рәсімдердің сол біреуін ғана кез келгенін қабылдамай тастаса, онда дау, егер тараптар өзгеше уағдаласпаған болса, төмендегі 5 тармаққа сәйкес пәтуаласу рәсімі жолымен реттеуге беріледі.

5. Дауға қатысушы тараптардың бірінің өтініші бойынша пәтуаластыру комиссиясы құралады. Комиссия тараптардың әрқайсысы тағайындайтын мүшелердің бірдей санынан және әр тарап тағайындаған мүшелер бірлесіп сайлайтын төрағадан тұрады. Комиссия ұсыныстық сипаты бар түпкілікті шешім шығарады, оны тараптар мұқият ескереді.

6. Осы баптың қағидалары, егер бұл хаттамада өзгеше көзделмеген болса, кез келген хаттамаға қатысты қолданылады.

12-бап

Қол қою

1. Осы Конвенция экономикалық ынтымақ мемлекеттері мен аймақтық үшін Венада Австрия Республикасының Федеральдық сыртқы істерминистрлігінде 1985 жылғы 22 наурыздан бастап 1985 жылғы 21 қыркүйек бойынша, Нью-Йоркте Біріккен Ұлттар Ұйымының Орталық мекемелерінде 1985 жылғы 22 қыркүйектен бастап, 1986 жылғы 21 наурыз бойынша қолқоюға ашық.

13-бап

Бекіту, қабылдау немесе мақұлдау

1. Осы Конвенцияны және кез келген хаттаманы экономикалық ынтымақ мемлекеттері мен аймақтық ұйымдары бекітуге, қабылдауға немесе мақұлдауға тиіс. Бекіту, қабылдау немесе мақұлдау туралы құжаттар Депозитарийге сақтауға беріледі.

2. Жоғарыдағы 1 тармақта көрсетілген Конвенцияның немесе кез келген хаттаманың Тарабы болатын кез келген ұйым, бұл ретте ұйымға мүше бірде-бір мемлекет осындай Тарап бола алмайды, тиісінше Конвенциядан немесе хаттамадан туындайтын барлық міндеттемелерге байланысты болады. Осындай ұйымның мүшелері - бір немесе бірнеше мемлекет Конвенциясының немесе тиісті хаттаманың Тараптары болған жағдайда, бұл ұйым және оған мүше мемлекеттер тиісінше Конвенциядан немесе хаттамадан туындайтын өздерінің міндеттемелерін орындау жөніндегі өздеріне тиісті міндеттерге қатысты шешім қабылдайды. Мұндай жағдайларда ұйым мен мүше мемлекеттер Конвенциядан немесе хаттамадан туындайтын хұқықтарды қосарласып жүзеге асыруға тиіс емес.

3. Жоғарыда 1 тармақта көрсетілген ұйымдар бекіту, қабылдау немесе мақұлдау туралы өз құжаттарында Конвенция немесе тиісті хаттама реттейтін мәселелердегі өз құзырының шегі туралы мәлімдейді. Бұл ұйымдар сондай-ақ өз құзырының шегіндегі кез келген елеулі өзгеріс туралы Депозитарий құлақтандырып отырады.

14-бап

Қосылу

1. Осы Конвенция және кез келген хаттама экономикалық ынтымақ мемлекеттері мен аймақтық ұйымдарының қосылуы үшін Конвенцияға немесе тиісті хаттамаға қол қою тоқтатылған сәттен бастап ашық.

Қосылу туралы құжаттар Депозитарийдің сақтауына тапсырылады.

2. Жоғарыда 1 тармақта көрсетілген ұйымдар қосылу туралы өз құжаттарында Конвенция немесе тиісті хаттама реттейтін мәселелердегі өз құзырының шегі туралы мәлімдейді. Бұл ұйымдар туралы Депозитарийді құлақтандырып отырады.

3. 13-баптың 2 тармағының қағидалары осы Конвенцияға немесе кез келген хаттамаға қосылатын экономикалық ынтымақтық аймақтық ұйымдарына қолданылады.

15-бап

Дауыс құқығы

1. Конвенцияның немесе кез келген хаттаманың әр Тарабының бірдауысы болады.

2. Жоғарыда 1 тармақта көзделген қағида айтпағанда, экономикалық ынтымақтық аймақтық ұйымдары өз құзырына кіретін мәселелерде Конвенцияның немесе тиісті хаттаманың Тараптары болып табылатын өзіне мүше мемлекеттердің санында тең дауыс

санына ие бола отырып, өз даусының хұқығын жүзеге асырады. Егер өзіне мүше мемлекеттер өз даусының хұқығын жүзеге асырғанда ұйымдар өз даусының құқығынан айырылады және керісінше ұйымдар өз даусының хұқығын жүзеге асырған, бұл мемлекеттер даусының құқығынан айырылады.

16-бап

Конвенция мен оның хаттамалары арасындағы байланыс

1. Экономикалық ынтымақ мемлекеті немесе аймақтық ұйымы егер олар Конвенцияның Тараптары болып табылатын болса немесе сол уақытта оның тарабына айналған жағдайда ғана қандай да бір хаттаманың тарабы бола алады.

2. Кез келген хаттамаға қатысты шешімдерді тек қана тиісті хаттамаға қатысушы тараптар қабылдайды.

17-бап

Күшіне кіруі

1. Осы Конвенция бекіту, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы жиырмасыншы құжат сақтауға тапсырылғаннан кейінгі тоқсаныншы күні күшіне кіреді.

2. Кез келген хаттама, егер бұл хаттамада өзгедей көзделмеген болса, аталған хаттаманы бекіту, қабылдау немесе мақұлдау туралы оған қосылу туралы он бірінші құжат сақтауға тапсырылғаннан кейінгі тоқсаныншы күні күшіне кіреді.

3. Осы Конвенцияны бекітетін, қабылдайтын немесе мақұлдайтын не болмаса бекіту, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы жиырмасыншы құжат сақтауға тапсырылғаннан кейін оған қосылатын әр Тарап үшін бекіту, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы құжатты осындай Тарап сақтауға тапсырғаннан кейінгі тоқсаныншы күні Конвенция күшіне кіреді.

4. Кез келген хаттама, егер мұндай хаттамада өзгедей көзделмеген болса, осы хаттаманы бекітетін, қабылдайтын немесе мақұлдайтын, не болмаса 2 тармаққа сай ол күшіне енгеннен кейін оған қосылатын әр тарап үшін бекіту, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы өзінің құжатын осындай тарап сақтауға тапсырғаннан кейінгі тоқсаныншы немесе осы Тарап үшін Конвенция күшіне кіретін күні осы күндердің қайсысы кешірек келетініне қарай, күшіне кіретін болады.

5. Жоғарыдағы 1 және 2 тармақтардың мақсаты үшін экономикалықынтымақтың аймақтық ұйымдары сақтауға тапсырған кезде кез келген құжат осындай ұйымға мүше мемлекеттер сақтауға тапсырған құжаттарға қосымша ретінде қаралмайды.

18-бап

Желеулер

Осы Конвенцияда ешқандай желеулерге жол берілмейді.

19-бап

Шығу

1. Аталған Тарап үшін осы Конвенция күшіне кірген күннен бастап төрт жыл өткеннен кейінгі кез келген уақытта осы Тарап Депозитарийге жазбаша құлақтандыру жолдай отырып, Конвенциядан шыға алады.

2. Қандай да бір хаттамада көзделген жағдайларды айтпағанда аталған тарап үшін осындай хаттама күшіне кірген күннен бастап төрт жыл өткеннен кейінгі кез келген уақытта осы Тарап Депозитарийге құлақтандыру жолдай отырып, хаттамадан шыға алады.

3. Осындай кез келген шығу Депозитарий құлақтандыру алған күннен бастап бір жыл өткеннен кейін немесе шығатыны туралы құлақтандыруда көрсетілуі мүмкін осындай неғұрлым кештеу мерзімде күшіне кіреді.

4. Осы Конвенциядан шығатын кез келген Тарап сондай-ақ өзі Тарабы болып табылатын кез келген хаттамадан шыққан болып саналады.

20-бап

Депозитарий

1. Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы осы Конвенцияның және кез келген хаттамалардың Депозитарийі міндетін орындайды.

2. Депозитарий Тараптардан атап айтқанда:

а) 13 пен 14 баптарға сәйкес осы Конвенцияға және кез келген хаттамаға қол қойғаны және бекіту, қабылдау немесе мақұлдау не болмаса қосылу туралы құжаттардың сақтауға тапсырылғаны туралы;

б) 17 бапқа сәйкес Конвенцияның және кез келген хаттаманың кіретін күні туралы;

с) 19 бапқа сәйкес жасалған шығу туралы құлақтандырулар туралы;

д) 9 бапқа сәйкес Конвенцияға және кез келген хаттамаға қабылдаған түзетулер, оларды тараптардың және оларды күшіне кіретін күндері туралы;

е) 10 бапқа сәйкес оларға жасалатын қосымшалар мен түзетулерді қабылдау мен мақұлдауға қатысты барлық хабарламалар туралы;

ф) экономикалық ынтымақтық аймақтық ұйымдарының осы Конвенция және кез келген хаттамалар мен оларға жасалған түзетулер реттейтін мәселелердегі өз құзырларының шегі жайындағы құлақтандырулары туралы;

г) II баптың 3 тармағына сәйкес жасалған мәлімдемелер туралы хабарландырады.

21-бап

Түпнұсқаулық мәтіндер

Осы Конвенцияның ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз нұсқауларының мәні бірдей болып табылатын нағыз түпнұсқасы Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысының сақтауына тапсырылады.

Осыны қуаттап, бұған төменде қол қойғандар, осыған деп лайықты түрде өкілеттік алғандар, осы Конвенцияға қол қояды.

Венада 1985 жылы наурыздың 22-ші күні жасалды.

I Қосымша

ЗЕРТТЕУЛЕР ЖӘНЕ БАЙҚАУЛАР

1. Конвенция Тараптары басты ғылыми проблемалары мыналар деп таниды:

а) озон қабатының өзгеруі, соның салдарынан күннің тірі организмдерге ықпал ететін және Жер бетіне жететін әсер күшін (ОК Б) сәулеленуінің шоғырлылығының өзгеріске ұшырау мүмкіндігі, әрі адам денсаулығы, организмдер экожүйелер мен адам пайдаланатын материалдар үшін ықтимал зардаптары;

б) озонның атмосфераның температуралық құрылымын бұзуы мүмкін тік бетінің өзгеруі, әрі ауа райы мен климат үшін ықтимал зардаптары.

2. Конвенция Тараптары 3 бапқа сәйкес мынадай салаларда зерттеулер мен жүйелі байқаулар жүргізуде және бұдан былайғы зерттеулер мен байқаулар туралы ұсыныстарды тұжырымдауда ынтымақтасады бұл салалар:

а) Атмосфераның физикасы мен химиясын зерттеу

I) кешенді теориялық модельдеу, радиациялық, серпінді және химиялық процесстердің бірлескен әрекетін қарастыратын модельдерді одан әрі әзірлеу, атмосферадағы озонға адам қолымен жасалған және табиғаттағы әртүрлі заттардың бір мезгілдегі әсерін зерделеу;

жер серіктерінен және жердегі қондырғылардан алынған телеметрикалық өлшеулердің деректерін екішеу;

атмосфералық және геофизикалық сипаттардың қозғалмалылығын бағалау және осы сипаттардың өзгеру себептерін анықтау тәсілдерін әзірлеу;

II) тропосфералық және стратосфералық химиялық және фотохимиялық процесстердің өзгеруінің, сіңіру қимасының және өзара әрекет жасауының коэффициенттерін лабораториялық өлшеу; спектердің барлық тиісті учаскелерінде далалық өлшеулерді бекітуге арналған спектроскопия деректері;

III) далалық өлшеулер: табиғи, сондай-ақ антропоген текті негізгі әуелгі газдардың шоғырлануы мен ағыстарын зерделеу; атмосфераның құбылуын зерделеу; in situ датчиктерін және қашықтан басқару датчиктерін пайдалана отырып, жер атмосферасы шекарасынан биіктегі фотохимиялық тектес объектілерін мезгілде өлшеу; жер серігі аппаратурасына арналған номенклатураны үйлестіру мен бірегейлендіруді қоса әртүрлі нүктеден және әртүрлі аспаптардан алынған деректерді салыстыру; атмосфералық қосымшалардың, негізгі ізінің, күн радиациясының спектрлік ағысы метеорологиялық сипаттардың үш өлшемдік бейнесін алу;

IV) атмосфералық қосындылардың ізін, күн радиациясының ағысы мен метеорологиялық параметрлерді өлшеу үшін жер серігіндік және серігіндік емес датчиктерді қоса аспаптар әзірлеу;

б) Озон қабатындағы өзгерістердің адамның денсаулығына, биосфераға және фотосыдырау процестеріне әсерін зерттеу.

I. Адамның көрінеу әсірекүлгін күн сәулесіне ұшырауының

а) меланомдық емес, сондай-ақ меланомдық тері рагының өршуімен әрі б) иммунологиялық жүйесіне ықпалмен байланысы;

II. ОК-Б сәуле шашуының әуедегі толқынның ұзындығына қарай а) ауыл шаруашылығы дақылдарына, ормандарға және құрлықтың басқа да экожүйелерге б) су жүйелерінің тағамдық желісі мен балық шаруашылығына ықпалы, сондай-ақ теңіз фитопленктонының оттегін бөлуін тежеу ықтималдығы;

III. ОК-Б сәуле шашуының мысқалының қуатының және тітіркену арасындағы байланысты қоса, биологиялық заттарға, түрлерге және экожүйелерге ықпалының, тетіктері; фоторепарация, бейімделу және қорғану;

IV. Әрекеттің биологиялық спектрлерін және полихроматтық сәулеленуге спектрлік тітіркенуді зерделеу жолымен аумақтардың әртүрлі толқын ұзындығымен ықтималды өзара әрекетін анықтау;

V. ОК-Б сәулеленуінің биосфера балансында маңызды рөл атқаратын биологиялық түрлердің сезімталдығы мен белсенділігіне; фотосинтез бен биосинтез сияқты бастапқы табиғи процесстерге ықпалы;

VI. ОК-Б сәулеленуінің ластанушы заттардың, ауыл шаруашылығы химикаттарының және басқа материалдардың фотосыдырауына ықпалы.

С. Климатқа ықпалды зерттеу

I. Озонның және басқа микроэлементтердің радиациялық ұтырына және құлық пен мұхиттардың бетінің температурасы, жауын-шашынның түрі, тропосфера мен стратосфера арасындағы алмасу сияқты климат сипаттамасына әсерін теориялық зерттеу мен байқау жүргізу;

II. Климаттың осындай өзгерістерінің адам қызметінің әрқилы түрлеріне әсерін зерттеу;

d) Мыналарды жүйелі түрде:

I. Озон қабатының жағдайын (озонның жалпы құрамының және тік бітімінің кеңістіктегі және уақыт аралығындағы өзгермелілігі) байқаудың жер серігіндік және жердегі жүйелерін топтастыруға негізделген озон қабатын байқаудың ауқымдық жүйесін түпкілікті іске қосу жолымен байқау;

II. Тропосфера мен стратосферадағы әуелгі газдардың шоғырлануын, олардағы NO_x, NO_x пен ClO_x құрамына сондай-ақ көміртегілік қоспаларды байқау;

III. жердегі, сондай-ақ жер серігіндік жүйелерді пайдаланып, жер бетінің мезосфераға дейінгі температурасын байқау;

IV. жер серігінен алынған деректерді пайдаланып, жер атмосферасына жететін күн радиациясы ағысы толқынының құрамын, оны тастап шығатын жылу сәулесін байқау;

V. спектрдің әсіре күлгін бөлігінде жер бетіне дейін жететін және тірі организмдерге (ОК-Ф) әсер ететін күн радиациясы ағысының толқындық құрамын байқау;

VI. байқаудың жердегі, ұшақтық және жер серігіндік жүйелерін пайдаланып, жер бетінен мезосфераға дейінгі қабаттағы аэрозолдердің қасиеттерін және таралуын байқау;

VII. жоғары сапалы метеорологиялық үстіңгі өлшеулерді жүзеге асыру негізінде климатология үшін зор маңызы бар ауыспалылықтарды байқау;

VIII. аумақтық деректерді саралаудың неғұрлым жетік әдістерін пайдалан отырып, микроэлементтерді, температураны, күн радиациясының ағысын және аэрозолдердегі байқау.

3. Конвенция Тараптары дамушы елдердің айырықша қажеттіліктерін ескере отырып, осы қосымшада көрсетілген зерттеулерге және жүйелі байқауларға қатысуға қажетті сенімді ғылыми-техникалық әзірлікті көтермелеу жөнінен ынтымақтасады. Салыстырмалы немесе жүйеленген деректер түзу үшін аспаптарды қайшыластыра дәлелдеу мен әдістерді келісіп алуға айырықша назар аудару қажет.

4. Еркін реттілікпен тізіліп отырған табиғи немесе антропогендік тегі бар мына химиялық заттар озон қабатының химиялық және физикалық қасиеттерін өзгерте алады:

а) Көміртегі тектес заттар

I. Көміртегі тотығы (CO)

Көміртегі тотығының маңызды табиғи және антропогендік көздері бар, әрі шамалау бойынша, тропосферадағы фотохимиялық процесстердікелей рөл және стратосфераның фотохимиялық процесстерінде жанама рөл атқарады.

II. Көміртегінің қостотығы (CO₂)

2

Көміртегінің қос тотығының маңызды табиғи және антропогендік көздері болады және стратосферадағы озонға атмосфераның жылуқұрылымына ықпал жасау жолымен әсер етеді.

III. Метан (CH₄)

4

Метанның табиғи, сондай-ақ антропогендік көздері болады және тропосфералық та, стратосфералық та озонға әсер етеді.

IV. Көмірсутегінің метандық емес түрлері

Көмірсутегілердің метандық емес түрлері көптеген химиялық заттардан тұрады, табиғи, сондай-ақ антропогендік көздері болады және тропосферадағы фотохимиялық процесстерде тікелей рөл, ал стратосферадағы фотохимиялық процесстерде жанама рөл атқарады.

б) Азоттық заттар

I. Азот тотықпасы (NO_x)

2

Сипаты жөнінен NO_x негіздерінің басым бөлігі табиғи болып келеді, алайда олардың антропогендік әсері барған сайын зор маңыз алып келеді. Азот тотықпасы - стратосфералық NO_x-тің негізгі көзі, стратосферадағы озонның мөлшерін реттеуде шешуші рөл атқарады.

II. Азот тотықтары (NO_x)

Жердегі NO_x-тің көздері тропосфераның фотохимиялық процесстерінде ғана тікелей маңызды рөл атқарып, ал стратосфераның фотохимиясында жанама рөл атқарады, бұл ретте NO_x-ті тропопаузаға таяудан енгізу тропосфераның жоғарғы қабаттарында және стратосферада тікелей өзгерістерге әкеліп соқтыру мүмкін.

с) Хлорлы заттар

I. Толығымен галоидталған алқандар, мәселен CCl₂; CFCl₂ ,
3
(CFC-11), CF₂Cl (CFC-11), CFCl₂ (CFC-12), C₂FCl₃ (CFC-113), C₂F₂Cl₂ (CFC-114)

4
Толығымен галоидталған алқандар антропогенді болып табылады, әрі ClOx-тің көзі ретінде әрекет жасайды, ол болса, озонның фотохимиясында, негізінен 30-50 км биіктікте түбегейлі рөл атқарады.

II. Ішінара галоидталған алқандар, мәселен CHCl₃, CHFCl₂ (CFC-22),
3 2
CH₂Cl₂, CHFCl (CFC-21)
3 3 2

Жоғарыда аталған ішінара галоидталған алқандардың басқалары антропогендер тегінен шығып отырған уақытта CH₄Cl-дің шыққан көздері табиғи көздер болып табылады. Бұл газдар сондай-ақ стратосфералық ClOx-тің көздері ретінде көрінеді.

d) Бромды заттар

Толығымен галоидталған алқандар, мәселен CFBr₃
3

Бұл газдар антропогенді газдар болып табылады, әрі BrOx-тің көзі ретінде әрекет жасайды, бұлардың әрекеті ClOx-тің әрекетіне сәйкес келеді.

e) Сутегілік заттар

I) Сутегі (H₂)

2
Табиғи және антропогендік көзден бастау алатын сутегі стратосферасының фотохимиясында елеусіз рөл атқарады.

II. Су (H₂O)

2

Табиғи көздерден бастау алатын су тропосфералық, сондай-ақ стратосфералық фотохимияда маңызды рөл атқарады. Стратосферадағы су буының көздері метанның тотығуы, одан азырақ мөлшердегі сутегінің тотығуы болып табылады.

II қосымша

АҚПАРАТ АЛМАСУ

1. Конвенция Тараптары ақпараттар жинау және онымен алмасу Конвенциясы жүзеге асырудың маңызды құралы, әрі қабылдануы мүмкін кез келген шараның орынды да әділетті болатындығының кепілі деп таниды. Сондықтан Тараптар ғылыми, техникалық, әлеуметтік-экономикалық, іскерлік, коммерциялық және құқықтық ақпаратпен алмасып отырады.

2. Конвенция Тараптары қандай ақпаратты жинау және қандай ақпаратпен алмасу керек деген мәселені шешкен кезде ақпараттың пайдалылығын және оны алудың құнын ескеруге тиіс. Тараптар алдағы уақытта осы қосымшада айтылып отырған ынтымақтастық ұлттық заңдармен, қаулылармен және патенттерге, сауда құпиялары мен оңаша әрі патенттелген ақпаратқа қатысты іс-тәжірибесімен үйлесетіндей болуға тиіс деп таниды.

3. Ғылыми ақпарат

Оған:

a) мемлекеттік немесе жеке негізде ғылыми-зерттеу бағдарламаларын үйлестіруді жеңілдету және сол арқылы қолдағы ұлттық және халықаралық ресурстарды неғұрлым тиімді пайдалану мақсатында жоспарланып, жүргізілетін ғылыми зерттеулер туралы ақпарат;

- b) зерттеулер үшін қажет тастандылар туралы деректер;
- c) жер атмосферасының физикасы мен химиясы, оның өзгерістерді сезгіштігі мәселелері бойынша, әсіресе озон қабатының жағдайы мен жалпы мазмұндағы немесе кез келген уақыт аралығындағы озонның тік бетінің өзгерістерінің адам денсаулығы, айналадағы орта мен климат үшін зардаптары мәселелері бойынша арнаулы ғылыми әдебиеттер де жарияланған ғылыми нәтижелері туралы ақпарат;
- d) ғылыми зерттеулердің нәтижелеріне баға мен болашақ зерттеулер үшін жасалатын ұсыныстар туралы ақпарат жатады.

4. Техникалық ақпарат

Оған:

- a) озон қабатын өзгертетін заттардың тасталуын қысқартуға мүмкіндік беретін химиялық алмастырғыштардың және баламалы технологиялардың барлығы және құны туралы, сондай-ақ осыған байланысты жоспарланып отырған немесе жүргізілетін зерттеулер туралы ақпарат;
- b) химиялық және басқа алмастырғыштар мен баламалы технологияларды пайдалануға байланысты шектеулер мен ықтимал тәуекел туралы ақпарат жатады.

5. Қосымшада айтылған заттарға қатысты әлеуметтік-экономикалық және коммерциялық ақпарат

Оған:

- a) өндіріс және өндірістік қуат ақпарат;
- b) өнімді пайдалану және пайдалану жосығы туралы ақпарат;
- c) импорт/экспорт туралы ақпарат;
- d) жанама түрде озон қабатында өзгеріс туғызуы мүмкін адам қызмет түрлерінің шығасысы, тәуекелі мен тиімдісі туралы, әрі осы қызметті реттеу үшін қолданылып немесе жоспарланып отырған шаралар туралы ақпарат жатады.

6. Құқықтық ақпарат

Оған:

- a) озон қабатын қорғауға қатысты ұлттық заңдар, әкімшілік шаралар мен құқықтық зерттеулер туралы ақпарат;
- b) озон қабатын қорғауға қатысты екі жақты келісімдерді қосахалықаралық келісімдер туралы ақпарат;
- c) озон қабатын қорғауға қатысты патенттерді лицензиялаудың әдістері мен шарттары және ондай патенттердің болуы туралы ақпарат жатады.

Озон қабатын қорғау жөніндегі
өкілетті өкілдердің конференциясы

Вена, 1985 жылғы 18-22 наурыз

Озон қабатын қорғау жөніндегі Өкілетті өкілдер конференциясының Қорытынды актінің қабылдау сәтінде жасалған

МӘЛІМДЕМЕ

Конференцияда 1985 жылғы 21 наурызда ұсынылған 1-3 тармақтарда баян етілген мәлімдеулер, 1985 жылғы 22 наурызда ұсынылған 4 және 5 тармақтарда баян етілген мәлімдеулер Қорытынды актіге қосымша ретінде қаралуға тиіс деп ұйғарылған болатын.

1. Австралияның, Австрияның, Бельгияның, Германия Федеративтік Республикасының, Данияның, Италияның, Канаданың, Нидерландияның, Жаңа Зеландияның, Норвегияның, Ұлыбритания Біріккен Корольдігі мен Солтүстік Ирландияның, Финляндияның, Францияның, Чилидің, Швейцария мен Швецияның делегациялары Озон қабатын қорғау жөніндегі Вена Конвенциясында тараптардың бірінің өтініші бойынша дауларды үшінші тараптардың міндетті түрде реттеуі туралы тиісті қағиданың болмауына байланысты өкініш білдіреді. Мұндай ресімді дәстүрлік тұрғыдан қолдау отырып, аталған

делегациялар Конвенцияның барлық Тараптарын мүмкіндікті пайдаланып, Конвенцияның II бабының 3 тармағына сәйкес мәлімдеме жолдауға шақырады.

2. Египет делегациясы озон қабатын қорғауды қоса айналадағы ортаны сақтау жөніндегі халықаралық және ұлттық күш жігерге өз үкіметінің маңыз беретіні туралы тағы да мәлімдейді. Осы себептерден де ол әуелден-ақ Озон қабатын қорғау жөніндегі өкілетті өкілдер конференциясына әзірлік және Конвенция мен қарарларды бекітуге қатысты Конвенцияның I бабы бойынша мақұлдасуға қосыла отырып, Египет делегациясы осы баптың 6 тармағын егер олар бапта баяндалған шарттарды қанағаттандыратын болса, атап айтқанда, олар Конвенция реттейтін мәселелерде құзыреті болса, әрі өз ресімдерінің ішкі ережелеріне сәйкес өздерінің мүше мемлекеттерінен лайықты түрде өкілдіктер алған болса, Африка бірлігі ұйымы мен Араб мемлекеттері лигасын қоса барлық аймақтық ұйымдарға қолдануға болады деп санайды. Конвенцияның 2 бабы бойынша мақұлдасуға қосыла отырып, Египет делегациясы осы баптың 2 тармағының бірінші сөйлемі кіріспенің үшінші тармағының ережесінде ұсынылуға тиіс деп санайды. Ұйымдастыру мен қаржы шаралары жөніндегі N I Қарар бойынша мақұлдасуға қосыла отырып, Египеттің делегациясы өзінің осы қарардың кіріспесінің үшінші тармағын құптауы мүше мемлекеттер арасындағы жарна бөлісінің әдісі хақындағы өзі ұсынатын тұғырға қайшы келмейтінін мәлімдейді; бұл ретте (ШС.94) 13 әзірлік құжатын талқылау барысында өзі қолдау көрсеткен 2 нұсқауға назар аудару қажет, оған сәйкес шығыстардың 80 процентін өнеркәсібі дамыған елдер жабады, ал қалған 20 проценті Біріккен Ұлттар Ұйымы жарналар деңгейшесінің негізінде мүше мемлекеттердің арасында бөлінеді.

3. Хлорфторкөміртегі туралы Хаттамаға қатысты N 2 Қарар хақында Жапония делегациясы Хаттамаға байланысты жұмысты жалғастырудың тиімділігі жөнінде шешім қабылдауды Озон қабатын қорғау жөніндегі үйлестіру комитетінің жұмыс нәтижелері алынғанға дейін кейінге қалдыра тұру қажет деп санайды. Екіншіден, жоғарыда аталған қарардың 6 тармағына келгенде, Жапония делегациясының пікірінше, хлорфторкөміртегінің тастандысын бақылау тәртібі туралы шешімді әр елдің өзі қабылдауға тиіс.

4. Испания делегациясы Конференция Төрағасының 1985 жылғы 21 наурыздағы мәлімдемесіне сәйкес өз үкіметі. Хлорфторкөміртегі туралы Хаттама жөніндегі қарардың 6 тармағының өндіру мен пайдалануға байланысты өз лимиттерін бақылауға алу ұсынылып отырған жекелеген елдерге ғана айырықша қатысы бар, ал үшінші елдерге немесе осындай елдерге байланысты аймақтық ұйымдарға қатысы жоқ деп санайтынын атап көрсетеді.

5. Америка Құрама Штаттарының делегациясы Конвенцияның 15 бабы, өз пікірінше, экономикалық ынтымақтың өзіне мүше мемлекетінің бірде-бір Конвенцияға немесе тиісті хаттамаға қатысушы болып табылмайтын әрбір аймақтық ұйымның бір ғана дауысы болатынын білдіреді деп мәлімдейді. Ол сондай-ақ 15 бап экономикалық ынтымақтық аймақтық ұйымдарының және оған мүше мемлекеттердің кез келген қосарлас дауыс беруіне рұқсат етпейтін деп санайды; өзгеше айтқанда, экономикалық ынтымақтық аймақтық ұйымдарының Конвенцияға немесе тиісті Хаттамаға қатысушы болып табылатын өздерінің мүше мемлекеттеріне қосымша дауыс беруге ешқашан құқығы болмайды және керісінше мүше мемлекеттердің де ондай құқығы болмайды.

Агенттік директоры